

TECHNICKÁ UNEVERZITA V LIBERCI
Pedagogická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Lukáš KARBAN
2007

Technická univerzita v Liberci
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: geografie
Studijní program: 2. stupeň
Kombinace: ZEMĚPIS – TĚLESNÁ VÝCHOVA

Stav a možnosti rozvoje cestovního ruchu v okrese Jičín na
území Českého ráje. Skutečnost a potenciál přilehlého území
Českého ráje v okrese Jičín

The state and the possibilities of the tourism development in the
region Jicin with a view to the area of the Czech paradise. The
reality and the potential of the Czech paradise vicinity in the
region Jicin

Der Zustand und Möglichkeiten des Fremdenverkehrs im Bezirk
Jicin und im Gebiet vom Tscheschischen Paradies. Die
Wirklichkeit und das Potenzial der anliegenden Lokalität vom
Tschechischen Paradies im Bezirk Jicin.

Diplomová práce: 07-FP-KGE-01

Autor:
Lukáš KARBAN

Podpis:

Adresa:
Lidické náměstí 35
506 01 Jičín

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Vávra, Ph. D.

Konzultant: Ing. Eva Morávková

Počet

stran	slov	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
91	20 176	14	12	41	10

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, dne

Lukáš Karban

Poděkování

Rád bych touto cestou vyjádřil své poděkování vedoucímu diplomové práce Mgr. Jaroslavu Vávrovi, Ph. D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a připomínky související s přípravou diplomové práce.

Dále bych chtěl poděkovat za vstřícný přístup a poskytnuté materiály pracovníkům Českého statistického úřadu a Krajského úřadu Královehradeckého kraje, a také Městského úřadu v Jičíně a Městského informačního centra v Jičíně.

STAV A MOŽNOSTI ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V OKRESE JIČÍN NA ÚZEMÍ ČESKÉHO RÁJE. SKUTEČNOST A POTENCIÁL PŘÍLEHLÉHO ÚZEMÍ ČESKÉHO RÁJE V OKRESE JIČÍN

Lukáš Karban

DP – 2007

Vedoucí DP: Mgr. Jaroslav Vávra, Ph.

D.

Resüme

Diplomová práce zjišťuje skutečný stav cestovního ruchu v okrese Jičín, potenciál v přílehlém území Českého ráje a předkládá návrh využití tohoto potenciálu. Skutečný stav byl zjišťován především porovnáním materiálně technické základny vymezených území, tj. dopravní infrastrukturou, nabídkou ubytovacích a stravovacích služeb. V této diplomové práci je mapována skutečná situace tohoto území. Výsledkem této analýzy je fakt, že centrální území Českého ráje je velice přetíženo náporem turistů. Přílehlá území mají velký potenciál, který však není častokrát využíván. Je potřeba, aby přílehlá území nejen využívala blízkosti Českého ráje, ale také více zapracovala na své vlastní propagaci a zlepšila nabídku a kvalitu služeb cestovního ruchu.

THE STATE AND THE POSSIBILITIES OF THE TOURISM DEVELOPMENT IN THE REGION JICIN WITH A WIEW TO THE AREA OF THE CZECH PARADISE. THE REALITY AND THE POTENCIAL OF THE CZECH PARADISE WICINITY IN THE REGION JICIN

Summary

The diploma thesis examines the real state of tourism in the region Jicin, the potential of The Czech Paradise area and submits the proposal of the usage of this potential. The real state was investigated mainly by the comparison of the material-technical basis of the restricted areas, i.e. traffic infrastructure, supply of the accomodation and food services. The real situation of this territory is charted in this diploma thesis. This analysis results in the fact, that the central territory of The Czech Paradise is much too overloaded by the impact of tourists. Contiguous areas have a big potential that has manytimes not been utilized. The contiguous areas are needed not only to utilize the nearness of The Czech Paradise but also to

improve more the promotion and to deepen the supply and the quality of the tourism services.

DER ZUSTAND UND MÖGLICHKEITEN DES FREMDENVERKEHRS IM BEZIRK JICIN UND IM GEBIET VOM BÖHMISCHEN PARADIES. DIE WIRKLICHKEIT UND DAS POTENZIAL DER ANLIEGENDEN LOKALITÄT VOM TSCHECHISCHEN PARADIES IM BEZIKR JICIN

Zusammenfassung

Hauptziel dieser Diplomarbeit war den Istbestand des Tourismus im Kreis Jičín und das Potential im anliegenden Landgebiet des Böhmisches Pardieses festzustellen und die Ausnützung dieses Potential zu projektieren. Der Istbestand war vor allem durch den Vergleich der materiell - technischen Basis der begrenzten Gebieten, d.h. durch die Verkehrsinfrastruktur, das Angebot der Zimmernachweise und der gastronomischen Dienste, festgestellt. In dieser Diplomarbeit ist die Faktenlage dieses Gebiet mappiert. Das Analysenergebniss ist die Tatsache, dass das zentrale Gebiet des Böhmisches Pardieses sehr durch den Andrang der Touristen überladen ist. Die anliegenden Landgebieten haben ein großes Potential, das aber gar nicht oft genutzt ist. Es bedarf, dass die anliegenden Landgebieten nicht nur die Nähe des Böhmisches Pardieses ausnutzen, sondern auch mehr die Eigenpropagation, das Angebot und die Qualität der Dienste des Tourismus verbessern.

1. ÚVOD	- 8 -
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU	- 10 -
2.1 Definice cestovního ruchu.....	- 10 -
2.2 Základní kategorie cestovního ruchu	- 11 -
2.3 Účastníci cestovního ruchu	- 11 -
2.4 Klasifikace cestovního ruchu.....	- 12 -
2.4.1 Druhy cestovního ruchu.....	- 12 -
2.4.2 Formy cestovního ruchu	- 13 -
2.5 Předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu	- 14 -
2.5.1 Selektivní předpoklady cestovního ruchu	- 14 -
2.5.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu	- 16 -
2.5.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu	- 18 -
3. CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE.....	- 21 -
3.1 Atraktivity České republiky pro cestovní ruch.....	- 21 -
3.1.1 Zlatá Praha	- 21 -
3.1.2 Lázně.....	- 21 -
3.1.3 Hrady a zámky.....	- 21 -
3.1.4 Církevní památky.....	- 21 -
3.1.5 Aktivní turistika	- 21 -
3.1.6 Kongresová turistika	- 22 -
3.2 Vliv cestovního ruchu na národní hospodářství	- 22 -
3.3 Ubytovací služby v ČR	- 23 -
3.4 Turistické regiony České republiky.....	- 26 -
3.4.1 Srovnání nabídky ubytovacích služeb v ČR a tur. regionu Český ráj -	28 -
3.4.2 Srovnání počtu hostů ČR a tur. regionu Český ráj.....	- 29 -
3.5 Zhodnocení postavení CR v ČR	- 30 -
4. CESTOVNÍ RUCH V OKRESE JIČÍN	- 32 -
4.1 Územní a administrativní charakteristika.....	- 32 -
4.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu v okrese Jičín.....	- 34 -
4.2.1 Přírodní podmínky	- 34 -
4.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu v okrese Jičín	- 45 -
4.3.1 Dopravní dostupnost okresu Jičín	- 45 -
4.3.2 Dopravní dostupnost CHKO Český ráj na území okresu Jičín	- 49 -
4.3.3 Zhodnocení dopravní dostupnosti	- 53 -
4.3.4 Ubytovací služby v okrese Jičín.....	- 53 -
4.3.5 Ubytovací služby v CHKO Český ráj na území okresu Jičín.....	- 57 -
4.3.6 Stravovací služby v okrese Jičín.....	- 58 -
4.3.7 Zhodnocení ubytovacích a stravovacích služeb	- 60 -
4.4 Návrhy projektů v CHKO Český ráj	- 61 -
5. PŘILEHLÁ ÚZEMÍ K ČESKÉMU RÁJI V OKRESE JIČÍN	- 63 -
5.1 Svazek obcí Valdštejnova zahrada	- 63 -
5.1.1 Předmět projektu	- 63 -
5.1.2 Geografické vymezení Svazku obcí Valdštejnova zahrada	- 64 -
5.1.3 Akce podporující rozvoj CR ve Svazku obcí Valdštejnova zahrada ..	- 65 -
5.1.4 Cíle sdružení obcí Valdštejnova zahrada	- 65 -
5.2 Svazek obcí Mariánská zahrada	- 66 -
5.2.1 Předmět projektu	- 66 -
5.2.2 Geografické vymezení Svazku obcí Mariánské zahrady	- 67 -
5.2.3 Cíle projektu Svazek obcí Mariánská zahrada	- 69 -
5.2.4 SWOT analýza Sdružení obcí Mariánská zahrada.....	- 70 -

5.2.5 Návrhy projektů	- 74 -
5.2.6 Marketing a propagace CR ve Svazku obcí Mariánská zahrada	- 75 -
6. VYUŽITÍ VE VÝUCE.....	- 77 -
6.1 Terénní cvičení „TOULKY ČESKÝM RÁJEM“	- 77 -
6.1.1 Vymezení terénního cvičení	- 77 -
6.1.2 Organizace terénního cvičení	- 77 -
6.1.3 Cíle terénního cvičení.....	- 77 -
6.1.4 Obsah terénního cvičení.....	- 77 -
6.2 Využití tématu ve výuce pomocí projektů.....	- 79 -
6.3 Využití tématu ve výkladu	- 79 -
7. ZÁVĚR	- 80 -

1. ÚVOD

Cestovní ruch nabývá v současnosti stále více na celospolečenském významu a je odvětvím, které se neustále vyvíjí a to převážně v hospodářsky vyspělých státech, kde se jeho vliv podílí na životní úrovni obyvatelstva.

Svým účastníkům přináší jednak nezapomenutelné zážitky z poznání přírodních a kulturně-historických zajímavostí, ale jednak se také turisté setkávají s různými kulturami a zvyklostmi, či s lidmi různé národnosti a rasy, což podporuje větší pochopení mezi lidmi, kteří jsou stoupenci různého náboženství či politického přesvědčení. S cestovním ruchem však úzce souvisí i relaxace, která je potřebná k načerpání nových duševních a fyzických sil, které strádají v dnešním hektickém světě plném nečekaných nástrah a stresujících se událostí.

Cílem mé práce je zhodnotit stav cestovního ruchu v okrese Jičín a to především na území Českého ráje. Dále se pokouším nastínit možnosti dalšího rozvoje tohoto odvětví na tomto území. Dalším cílem je zhodnotit stav a potenciál budoucího rozvoje přilehlých oblastí Českého ráje.

Okres Jičín a Český ráj jsem si vybral proto, že jsem se zde narodil a trávím zde velkou část svého dosavadního života. Toto území disponuje podobně jako velká část České republiky velkým přírodním, kulturním a zároveň historickým bohatstvím. Právě tyto dispozice jsou hlavními strůjci vytváření základních a determinujících objektivních předpokladů, které se podílejí na existenci jednotlivých druhů a forem cestovního ruchu v tomto regionu. Pokud se však podíváme blíže, zjistíme, že na tomto území nenajdeme pouze klady, ale také celou řadu problémů. Je to například devastování přírodních krás, či nerozumné zásahy státní správy do malebné krajiny Českého ráje a jiné. Na některé z problémů, které tento region má, jsem se pokusil upozornit i v mé práci.

Diplomovou práci jsem rozčlenil do pěti kapitol. První kapitola zahrnuje obecnou charakteristiku cestovního ruchu, kde jsou zmíněny jeho definice, jednotlivé pojmy a kategorie cestovního ruchu. Dále pak jeho formy a druhy a také činitelé ovlivňující jeho rozvoj. Druhá kapitola je věnována postavení České

republiky v cestovním ruchu a zde se již zaměřuji také na postavení turistického regionu Český ráj mezi ostatními turistickými regiony v ČR. V pořadí třetí kapitola se vztahuje již k cestovnímu ruchu v okrese Jičín. Zde vymezuji lokalizační a realizační předpoklady tohoto okresu. Věnuji se zde dopravní dostupností, ubytovacími a stravovacími možnostmi tohoto okresu a to i na území Českého ráje. Prezentuji zde pomocí tabulek, grafů a map statistické informace, které se mě podařilo získat. Čtvrtá kapitola je věnována přilehlým územím Českého ráje v okrese Jičín. Jedná se o svazky obcí Valdštejnova a Mariánská zahrada, které vznikly za účelem zviditelnění území těchto svazků obcí v cestovním ruchu. Poslední pátá kapitola je věnována využití tohoto tématu ve vyučování.

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU

2.1 Definice cestovního ruchu

Pojem cestovní ruch je velmi často používaný, avšak nazírání autorů na jeho definování je často rozdílný. Proto dosud neexistuje všeobecně platná definice, která by vystihovala mnohostrannost tohoto pojmu. Přesto lze najít konsenzus v určitých okruzích např.: na definici turisty, rezidenta, návštěvníka a na dalších termínech spojených s cestováním¹

Definice, která se stala přijatelnou i pro řadu dalších autorů byla definována Hunzikerem a Krapftem (1942).

„Cestovní ruch je souhrnné označení vztahů a jevů, které vznikají na základě cesty a pobytu místně cizích osob, pokud se pobytem nesleduje trvalé usazení a není s ním spojena výdělečná činnost“²

Mezinárodní sdružení expertů cestovního ruchu reagovalo na rychlý vývoj CR a definovala ho takto:

„Cestovní ruch je soubor vztahů a jevů, které vyplývají z cestování a pobytu osob, pokud s pobytem není spojeno trvalé usazení a vykonávání výdělečné činnosti“³

Definice, která je prezentována Světovou agenturou cestovního ruchu zní takto: *„Cestovní ruch je činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času, obchodu a za jinými účely nevztahujícími se k činnosti, za kterou jsou z navštíveného místa odměňováni.“⁴*

Tato definice je mezinárodně uznávaná a také nejlépe vystihující podstatu cestovního ruchu.

¹ JAKUBÍKOVÁ, D., JEŽEK, J., PAVLÁK, M., 1995.

² WOKOUN, R., VYSTUPL, J., 1987.

³ NĚMČANSKÝ, M., 1999

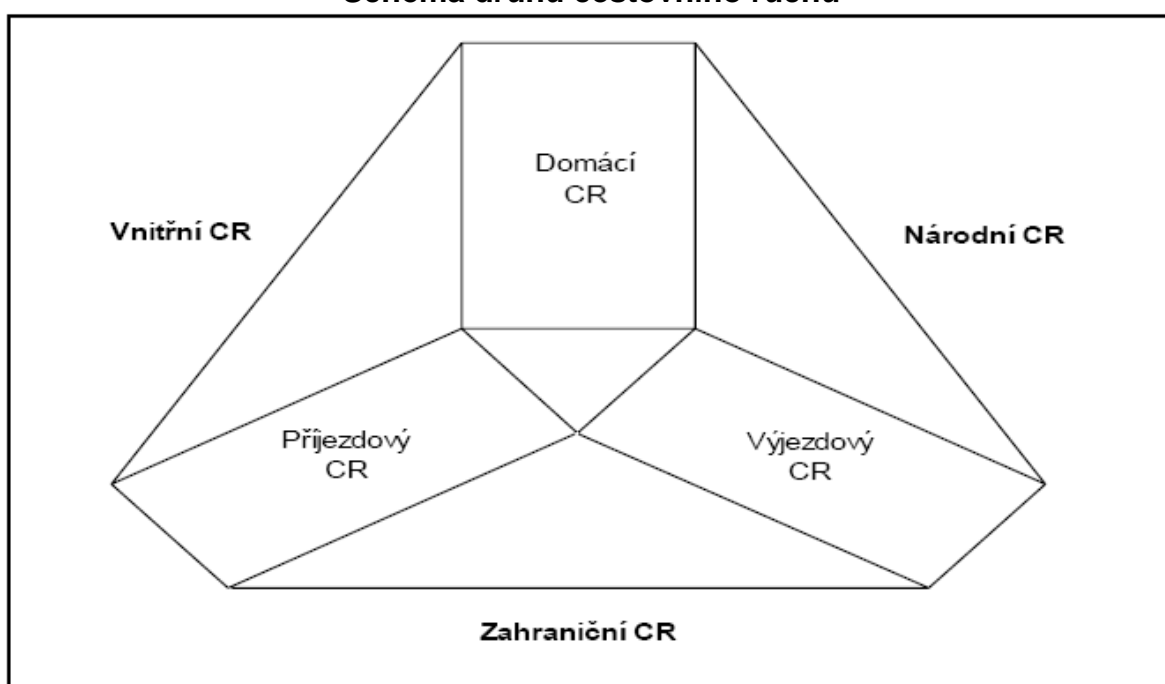
⁴ www.bussinesinfo.cz 2005

2.2 Základní kategorie cestovního ruchu

- a) vnitřní cestovní ruch – zahrnuje domácí cestovní ruch, tj. cesty občanů po vlastní zemi a aktivní (příjezdový) cestovní ruch, tj. cesty cizinců v dané zemi
- b) národní cestovní ruch – zahrnuje domácí cestovní ruch a pasivní (výjezdový) cestovní ruch, tj. cesty občanů dané země do jiných zemí (destinací)
- c) mezinárodní cestovní ruch – zahrnuje aktivní (příjezdový) cestovní ruch a pasivní (výjezdový) cestovní ruch¹

Obr. 1

Schéma druhů cestovního ruchu

www.bussinesinfo.cz (dle podkladů WTO)

Aktivní cestovní ruch – **INCOMING** – příjezdy cizinců - turistů do ČR

Pasivní cestovní ruch – **OUTGOING** – výjezdy českých turistů do zahraničí

2.3 Účastníci cestovního ruchu

Podle celosvětových institucí jako je Organizace spojených národů (OSN) a Světové organizace cestovního ruchu (dále jen WTO), je poměrně přesně definovaný termín - *účastník cestovního ruchu* (dále jen CR). Ten se projevuje v následujících formách: *rezident – turista – výletník*.

Rezident – představuje v mezinárodním CR osobu, která žije v dané zemi alespoň jeden rok a v domácím CR osobu, která alespoň 6 měsíců žije v daném místě

Turista – dočasný návštěvník, který se zdrží v zemi alespoň 24 hodin (jedno přenocování) ne však déle než jeden rok. Účel je zcela jiný než výkon placené činnosti. Podle délky trvání rozlišujeme turistu na dovolené a krátkodobého turistu.

Výletník – se zdrží v navštívené zemi pouze jeden den, aniž by přenocoval⁵

CR je v současné době spojován především s objemem fondu volného času a s poznáváním. Jelikož se jedná o velmi složitý pojem, je zkoumán celou řadou vědních disciplín, z kterých můžeme jmenovat ekonomii, sociologii, ekologii, psychologii a v neposlední řadě **geografii**.

Geografie CR je věda, která se zabývá studiem obecných prostorových zákonitostí a zákonitostí v rozmístění cestovního ruchu. Orientuje se na následující skupiny problémů:⁶

1. Vyhodnocování faktorů a podmínek obecně i v konkrétních podmínkách
2. Analýzu cestovního ruchu jako specifické formy migrace obyvatelstva
3. Vliv cestovního ruchu na změny ve struktuře a rozmístění hospodářství
4. Vyhodnocování oblastí pro různé formy cestovního ruchu

2.4 Klasifikace cestovního ruchu

Účast obyvatel na CR má různé důvody, odlišnou délku trvání, rozličný charakter cílů a potřeb. Způsobuje to jeho neustálý rozvoj. Zejména ve 2. polovině 20. století, ve kterém získal rozmanitou škálu podob.

2.4.1 Druhy cestovního ruchu

Členění CR podle druhu vychází ze způsobu realizace CR v závislosti na geografických, společenských a jiných podmínkách. Umožňuje blíže charakterizovat účastníka cestovního ruchu podle jeho potřeb, přání a způsobu jejich uspokojení.

⁵ HESKOVÁ, M., 1999

⁶ ČERBA, O., <http://gis.zcu.cz/studium/dbg2>, 2004

Podle rozložení CR v průběhu kalendářního roku rozlišujeme CR *celoroční* (např. Kanárské ostrovy, Azory, v ČR např. Praha, lázeňské pobyty) a *sezónní* (letní – např. Máchovo jezero, vodní nádrž Rozkoš, zimní – Krkonoše, Alpy).

Podle délky trvání rozlišujeme CR na *dlouhodobý* (delší pobyty turistů v místě rekreace) a *krátkodobý*. Ten se dále dělí na *víkendový* (dvou až třídní) a *výletní* (jednodenní).

Dle způsobu cestování rozlišujeme *individuální* CR (účastník se pohybuje individuálně nebo jen s nejbližšími partnery, program a služby si zajišťuje sám) a *skupinový* CR (účastník je členem skupiny, program a služby jsou v kompetenci cestovní kanceláře nebo jiné organizace).

CR může být *organizovaný*, ten pak určitým způsobem omezuje možnosti vlastního rozhodování. Naopak *neorganizovaný* umožňuje účastníkům vlastní rozhodování.

Dále rozlišujeme CR *volný*, to znamená že se mohou účastnit všichni přihlášení zájemci a *vázaný*. Vázaný CR je omezen na určitou skupinu lidí nebo se jedná o výběrovou formu (např. lázeňská léčba).

2.4.2 Formy cestovního ruchu

Podle Mirvalda (1996) se jednotlivé formy cestovního ruchu člení podle převládající činnosti účastníků cestovního ruchu. Každá forma cestovního ruchu má své specifické požadavky na zabezpečení služeb (rozsah, kvalitu atd.). Liší se podle rozdílů v uspokojování potřeb jednotlivých účastníků cestovního ruchu.

Rekreační CR má odpočinkový charakter, který je zaměřený na zlepšení duševní a tělesné schránky člověka. Zahrnuje celou řadu aktivit a nároků účastníka podle jejich individuálního zaměření. Jeden z nejrozšířenějších způsobů je pobyt na jednom místě zaměřený převážně na jednu aktivitu (pobyt u vody, lyžování apod.). Tato forma rekreace je často spojena se sportovní činností, chatařením, chalupařením a pobytem na zahrádkách. Dělí se na individuální rekreaci (na vlastním rekreačním zařízení) a na podnikovou rekreaci (probíhá většinou v rekreačním zařízení podniků).

Poznávací CR je spojen vždy s poznáváním určité lokality. Účastníci se seznamují s přírodou, kulturou, historií, technikou, sídelními systémy, ekonomickými

objekty. Tato forma cestovního ruchu přispívá k rozšíření znalostí, případně zkušeností.

Kulturní CR je spojen nejen s poznáváním, ale také s estetickými prožitky vyvolanými uměleckými památkami a sbírkami, dále také architekturou, kulturními tradicemi a etnografickými zajímavostmi. Někdy se tato forma cestovního ruchu řadí k formě poznávací (kulturně-poznávací CR).

Sportovní CR zahrnuje nejen vlastní sportovní aktivitu, ale umožňuje sportovním „fandům“ navštěvovat celou řadu různých sportovních událostí. Jde však pouze o krátkodobý charakter. Díky celosvětovým událostem (např. olympijské hry) se stávají mobilními desetitisíce účastníků CR.

Léčebný a lázeňský CR napomáhá k prevenci chorob, léčení, následků úrazů a chorob. Má zdravotní regenerační funkci spojenou s rekreací. Významnou součástí je lékařská léčba spojená s kulturním vyžitím.⁷

Profesionálně zaměřený CR bývá spojován s výkonem pracovních povinností (např. aktivity s obchodními partnery).⁸

- Specifické formy CR**
- mototuristika
 - sociální turistika (speciální programy pro sociálně slabší vrstvy)
 - pobyt s vytvářením iluze (dobrodružství nebo historické období)
 - kongresový CR
 - náboženský CR
 - gurmánský CR⁹

2.5 Předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu

2.5.1 Selektivní předpoklady cestovního ruchu

Každá společnost má určité předpoklady k účasti na CR, má způsobilost podílet se na CR aktivně i pasivně, tzn. přijímat účastníky CR i stávat se jimi. Tyto předpoklady nazýváme selektivními (ekonomická, sociální a kulturní úroveň,

⁷ MIRVALD, S., 1996.

⁸ JAKUBÍKOVÁ, D., JEŽEK, J., PAVLÁK, M., 1995

⁹ ČERBA, O., http://gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/19_Geografie_cestovniho_ruchu.pdf, 2004

politická situace atd.). Selektivní předpoklady se během časového období vyvíjejí a mění. Selektivní předpoklady můžeme členit na *objektivní* a *subjektivní*.

Objektivní předpoklady zahrnují celý soubor faktorů, které ovlivňují CR v daném území. Patří mezi ně především politická a bezpečnostní stabilita konkrétní oblasti, ekonomická a životní úroveň obyvatel, stav životního prostředí apod.

Subjektivní předpoklady ovlivňují rozhodování lidí o účasti na CR. Mezi faktory, které nejvíce ovlivňují aktivní účast obyvatel na cestovním ruchu, patří především úroveň urbanizace, demografická struktura, ekonomická a politická situace, sociologické a ekologické předpoklady, vzdělání a další.¹⁰

Úroveň urbanizace stále ovlivňuje účast obyvatel na cestovním ruchu. Obyvatelé velkých měst mají větší tendenci cestovat, protože jsou permanentně vystavováni nadměrnému stresu, hluku, exhalacím atd. Tito lidé stále více touží po klidném, nenarušeném životním prostředí. Zejména větší potřebu pobývat v přírodním prostředí mají obyvatelé menších bytů, kteří se cítí „utlačováni“ ve stísněných bytových prostorech a hledají tak kompenzaci v přírodě. Velice často se v České republice vyskytují případy, kdy lidé s trvalým bydlištěm v Praze mají v Českém ráji chatu či chalupu, na které tráví většinu svého volného času.

Demografické změny jsou dalším činitelem, který velice ovlivňuje CR. Nejvíce cestují mladší věkové skupiny, v rozmezí 15 – 39 let. Možnost cestování ovlivňuje také rodinný stav a počet dětí. Svobodní lidé bez závazků mají prostor pro cestování výrazně lepší. U početnějších rodin bývá rozhodující překážkou nedostatek finančních prostředků.

Sociologické a ekologické předpoklady také ovlivňují možnost cestování. Vlastnictví automobilu či vlastního rekreačního objektu vyvolává zvýšenou aktivitu. U vlastních rekreačních objektů se však většinou jedná o jednostranné zaměření na víkendovou rekreaci, či na rekreaci v době zimních či letních prázdnin. Tyto rekreační objekty mohou být dále také pronajímány a tím sloužit jako možnost ubytování pro účastníky CR. Dá se říci, že čím je země ekonomicky silnější, tím je zároveň i vyšší potřeba tamních obyvatel cestovat.

Životní prostředí je dalším faktorem, jenž nelze přehlédnout. V důsledku působení mnoha negativních faktorů, kterými jsou obyvatelé stále vystavováni v souvisle zastavěných aglomeracích a megalopolích, dochází ze strany obyvatel k

¹⁰ HOLEČEK, M., MARIOT, P. a STRÍDA, M., 1999

posílení zájmu o kompenzaci těchto negativ a hledají tak nové „útočiště“ v čistém, příznivějším prostředí. Naopak tam, kde je kvalita životního prostředí příznivá, nedochází k takové „migraci“ obyvatel v rámci regionu.

Politické předpoklady mají velký význam především v zahraničním cestovním ruchu. Základní podmínkou rozvoje cestovního ruchu je bezpečnost turistů a příznivé společenské klima. Pod pojmem bezpečnost si můžeme představit například klid zbraní, nízkou kriminalitu apod.. Země lze rozdělit přibližně do následujících kategorií: politicky stabilní země, politicky relativně stabilní země, politicky neklidné země, země bezprostředně před politickým převratem a země ve válečném stavu. Je několik indikátorů pro měření politického rizika, jakými jsou frekvence střídání vlád, náznaky násilí a teroru, revolty na univerzitách, systém stran atd. Možnost vycestovat z vlastní země je ovlivněna státní politikou, která může mít pozitivní nebo negativní přístup k rozvoji cestovního ruchu. K hlavním bariérám patří způsob získávání cestovního pasu, povolení vycestovat atd. (tyto problémy jsou někdy řazeny odděleně k administrativním činitelům ovlivňujících cestovní ruch). Bezvízový styk, dostatečná hustota hraničních přechodů a směnitelnost vlastní měny na druhou stranu podporují aktivní účast na cestovním ruchu.¹¹

2.5.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu

Pod tímto pojmem si můžeme představit schopnost krajiny poskytnout hodnoty vhodné pro jednotlivé formy CR. Lokalizační předpoklady umožňují umístění (lokalizaci) aktivit CR do určité oblasti či lokality. V daném rekreačním prostoru se navzájem prolínají všechny přírodní činitelé. Každý z nich má svůj specifický význam pro cestovní ruch. V zásadě však poskytují jen určité možnosti (předpoklady). O jejich dalším využití však rozhodují selektivní a realizační předpoklady. Lokalizační předpoklady členíme na *přírodní, kulturněhistorické a ostatní*.¹²

Přírodní podmínky umožňují člověku relaxaci a slouží k odpočinku jak po tělesné, tak po duševní stránce. V jednotlivých ročních obdobích mění přírodní podmínky svoji hodnotu pro cestovní ruch (sezónní, mimosezónní, letní, zimní,

¹¹ MIRVALD, S., 1996

¹² JAKUBÍKOVÁ, D., JEŽEK, J., PAVLÁK, M., 1995

celoroční střediska). Každá přírodní složka (reliéf, klima, vodstvo, biosféra atd.) má svůj význam pro rozvoj cestovního ruchu v daném území.

Reliéf výrazně ovlivňuje přitažlivost pro využití v cestovním ruchu. Velmi atraktivní jsou kontrastní formy reliéfu (např. skalní města, soutěsky, sopečné jevy, kaňony a krasové jevy). Tato krajina totiž mnohdy umožňuje značné estetické zážitky. Bezesporu nejzajímavější jsou z hlediska cestovního ruchu hory a velehory.

Klima je dalším zásadním podmínkou potřebnou k rozvoji CR. Klimatické předpoklady konkrétní oblasti nebo střediska jsou dány především jejich polohou v některém z podnebných (klimatických) pásů. Významným činitelem cestovního ruchu je stálé příjemné klima bez velkých výkyvů a extrémních charakteristik. Charakter klimatu je důležitý zejména pro letní a zimní sezónní cestovní ruch.

Vodstvo je velice významným faktorem, který ovlivňuje cestovní ruch. Jedná se jak o vodstvo povrchové, tak i podzemní. Povrchové vodstvo významně ovlivňuje cestovní ruch v letní sezóně. Jde především o rekreaci u moří, jezer, přehrad, rybníků a řek. Povrchové vody umožňují zejména koupání a vodní sporty. U podzemních vod jsou atraktivní zejména oblasti s výskytem léčebných minerálních vod a také s výskytem termálních pramenů (vřídla, gejzíry apod.).¹³

Biosféra má vliv na subjektivní vjemy návštěvníků. Nejpriznivěji působí nesouvislá lesnatá krajina. Pozitivně působí nejen na psychiku člověka, ale i na jeho fyzický fond (srdeční činnost atd.). Pro turisty je přitažlivá možnost pozorování zajímavé fauny a flóry ve volné přírodě. Proto bývají častým cílem turistů různá chráněná území, zejména pak národní parky, které toto pozorování často umožňují.¹⁴

Kulturněhistorické předpoklady jsou z hlediska atraktivity hierarchicky členěny na *světové, národní a lokální*. Dojde-li v jejich případě ke značné koncentraci, vznikají pak velkoplošné komplexy, chráněné v městských památkových rezervacích.

Kulturněhistorické památky lze členit takto:

- a) národní kulturní památky – nejvýznamnější objekty s vysokým stupněm atraktivnosti pro cestovní ruch,

¹³ HOLEČEK, M., MARIOT, P. a STRÍDA, M., 1999

¹⁴ JAKUBÍKOVÁ, D., JEŽEK, J., PAVLÁK, M., 1995

- b) památkové rezervace – komplexy památek v sídlech,
- c) národně historické památky – pamětní domy, hřbitovy, památníky, pomníky, pamětní desky,
- d) historické stavby – hrady, zámky, tvrze,
- e) urbanistické památky – architektonické zvláštnosti sídel, skanzeny,
- f) výtvarné památky – umístěné v muzeích, galeriích, parcích,
- g) parky a zahrady – umístěné v okolí zámků, ve městech,
- h) památky lidové kultury – zachycující etnografické zvláštnosti, součástí je lidová architektura, lidové kroje a zvyky, lidové výrobky.

Atraktivitu památek pro účastníky CR zvyšuje také zařazení těchto památek na seznam světového dědictví UNESCO. V České republice je v současné době 12 památek, které byly zapsány na seznam Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO). Dosavadními zápisy na seznam se mohou pyšnit Kroměříž, Olomouc, Telč, Žďár nad Sázavou, Lednicko-valtický areál, Český Krumlov, Holašovice, Kutná Hora, Litomyšl, Praha, vila Tugendhat v Brně a nejnověji i židovské ghetto v Třebíči. V roce 2005 byl na seznam UNESCO zařazen také geopark Český ráj.

Ostatní předpoklady si lze vysvětlit jako různá civilizační díla, která svědčí o mimořádném umu lidstva. Pro turisty jsou atraktivní světová velkoměsta se zajímavě architektonicky řešenými budovami, dále to jsou výškové budovy a různé technické památky a zajímavé stavby. Součástí těchto předpokladů mohou být i různé sportovní a kulturní akce a další atraktivity, které jsou typické pro konkrétní region.¹⁵

2.5.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu

Pouze lokalizační předpoklady k rozvoji CR samy o sobě nestačí. K tomu, aby se v konkrétní oblasti mohl rozvíjet CR, je zapotřebí také předpokladů realizačních. Ty zabezpečují účast na CR v jednotlivých lokalitách. Jedná se především o *dopravní předpoklady a předpoklady materiálně-technické základny*.

¹⁵ MIRVALD, S. 1996.

Dopravní předpoklady patří mezi základní podmínky, neboť k realizaci cílů CR ve všech jeho formách a druzích je zapotřebí přemístění účastníků CR, tedy spojení mezi výchozím a cílovým místem (mezi trvalým bydlištěm a rekreační oblastí). O přitažlivosti území nerozhoduje pouze možnost dopravního spojení, ale především hustota a kvalita dopravní sítě.¹⁶

Dopravní služby poskytují cestující veřejnosti soukromé společnosti, státní podniky a podniky městské hromadné dopravy. Turisté využívají zejména *hromadnou železniční, silniční, vzdušnou, říční a vertikální (lanové dráhy) dopravu*. Požadavky CR se týkají především kapacity, frekvence a rychlosti dopravy, dále také přizpůsobení směrů dopravy, bezpečnosti a pohodlí, cen, kultury cestování a rozsahu dalších služeb. O použitém dopravním prostředku rozhoduje především vzdálenost, forma cestovního ruchu a dostupnost krajiny.¹⁷

Materiálně technické předpoklady CR zahrnuje různá zařízení, která uspokojují a slouží účastníkům CR. Musí vyhovovat požadavkům jednak ze strany účastníka CR, tak i požadavkům ze strany provozovatele. Kapacita těchto zařízení je do určité míry limitujícím faktorem pro množství návštěvníků, a tím i pro rozvoj cestovního ruchu. Zařízení materiálně technické základny členíme na *ubytovací, stravovací, doplňkové a speciální zařízení*.

Ubytovací zařízení je základní součástí materiálně technického vybavení. Jejich hlavní funkcí je ubytování mimo trvalé bydliště účastníka CR, včetně uspokojení jeho dalších potřeb, které souvisejí s jeho přenocováním nebo přechodným pobytem. Jejich úroveň je dána kvalitou ubytování a počtem lůžek. Dají se rozdělit na pevná hromadná ubytovací zařízení (hotely, motely, autokempy, turistické ubytovny aj.) a na pohyblivá ubytovací zařízení (lůžkové vozy, lodě, automobilové přívěsy aj.).

Stravovací zařízení se podílejí na uspokojování potřeb výživy člověka. Mají výrazný vliv na CR ve městech, při hlavních komunikacích a v centrech pěší turistiky. Podle funkcí se rozdělují na zařízení se stravovací funkcí (restaurace, jídelny, motoresty, pohostinství), se společenskou funkcí (kavárny, vinárny,

¹⁶ HOLEČEK, M., MARIOT, P. a STRÍDA, M., 1999.

¹⁷ JAKUBÍKOVÁ, D., JEŽEK, J., PAVLÁK, M., 1995

cukrárny, pivnice) a funkci doplňkového stravování (bufety, občerstvovací stánek, automat atd.).

Doplňková zařízení zahrnují především sportovní, kulturní a zábavná zařízení, které se stávají součástí služeb CR. Jedná se hlavně o hřiště, bazény, kluziště, lyžařské sjezdovky, tělocvičny, kina, divadla, knihovny, kluby, herny, zábavné parky, taneční sály, speciální sportovně rekreační plochy a dráhy. Právě tyto zařízení se těší velké popularitě a výrazně promlouvají k navýšení zisku CR. Součástí těchto zařízení bývají i cestovní kanceláře, informační centra, směnárny a hraniční přechody. V rekreačních oblastech poskytují také své služby průvodci cestovního ruchu.¹⁸

Speciální zařízení jsou někdy uváděna jako součást zařízení doplňkových. Patří sem cestovní kanceláře, informační centra, směnárny a hraniční přechody.¹⁹

¹⁸ WOKOUN, R., VYSTUPL, J., 1987

¹⁹ JAKUBÍKOVÁ, D., JEŽEK, J., PAVLÁK, M., 1995

3. CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 Atraktivita České republiky pro cestovní ruch

3.1.1 Zlatá Praha

Hlavní město Praha je kouzelným městem mostů, chrámů, pozlacených věží a kopulí kostelů, ale i moderní evropskou metropolí, která se vzhlíží již více než deset století v hladině řeky Vltavy.

V české metropoli se nachází i nebývalé množství divadel, koncertních sálů, výstavních prostor, muzeí a galerií.

3.1.2 Lázně

Na území ČR vyvěrají jedinečné minerální prameny, které jsou již od počátku 15. století využívány k léčebným účelům. Lázeňská města se rozkládají v malebných krajinných oblastech, jsou přitažlivá svým urbanistickým pojetím a specifickou lázeňskou architekturou. Některé lázeňské domy se chlubí i původním vybavením.

3.1.3 Hrad a zámky

České země oplývají mimořádně velkým bohatstvím kulturních památek. Více než dva tisíce dochovaných hradů a zámků tvoří nejen svým množstvím, ale především umělecko-historickou hodnotou jednu z nejvýznamnějších součástí kulturního dědictví.

3.1.4 Církevní památky

Velká část architektonického dědictví České republiky sestává z církevních památek a poutních míst. Přestože římskokatolické kostely, kláštery, kaple a poutní místa tvoří naprostou většinu církevních památek na území ČR, nachází se zde i řada památek židovských a pravoslavných. Církevní architektura prošla v našich zemích velmi dlouhým vývojem, který trval více než tisíc let.

3.1.5 Aktivní turistika

Česká republika je ideální zemí pro aktivní dovolenou. Veliký rozvoj zaznamenává především cykloturistika. Velice oblíbené je také skupinové sjíždění splavných toků českých řek (Vltava, Jizera, atd.)

3.1.6 Kongresová turistika

V posledních letech se Česká republika stala vyhledávanou evropskou destinací pro kongresovou turistiku, nejen díky své poloze v samém srdci kontinentu, ale i díky kulturnímu a přírodnímu bohatství, které nabízí. Zlepšuje se také kvalita služeb spojených s kongresovou turistikou.²⁰

3.2 Vliv cestovního ruchu na národní hospodářství

Cestovní ruch, a to nejen v ČR, se stává jedním z hlavních odvětví služeb pro národní hospodářství. Významnou měrou přispívá do státního rozpočtu, v podobě daní. Pro názornost uvádím některé statistické informace, které vypovídají o cestovním ruchu v České republice.

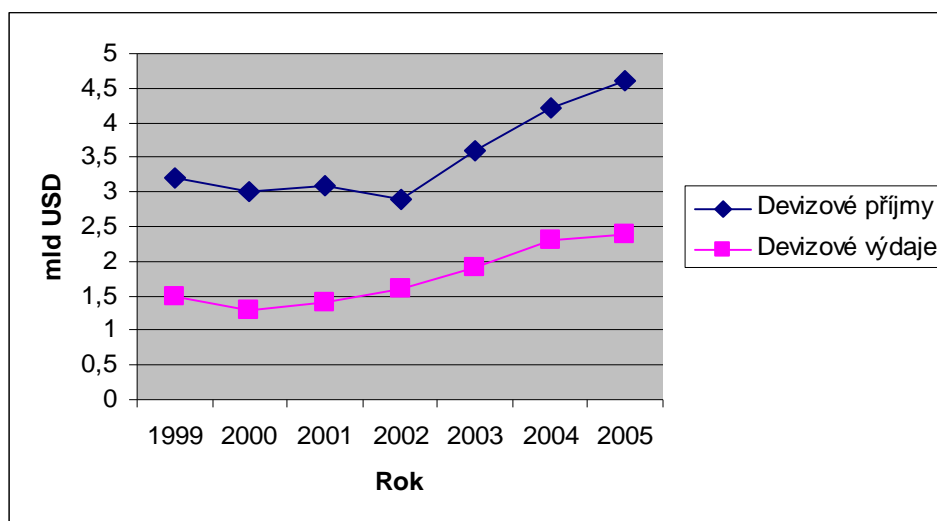
Tab. 1

Devizové příjmy a výdaje z CR v ČR 1999 – 2005 (v mld. USD)

Ukazatel (v mld. USD)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Devizové příjmy	3,2	3	3,1	2,9	3,6	4,2	4,6
Devizové výdaje.	1,5	1,3	1,4	1,6	1,9	2,3	2,4

Graf. 1

Devizové příjmy a výdaje v CR v ČR za období 1999 - 2005

www.bussinesinfo.cz (vlastní úprava)

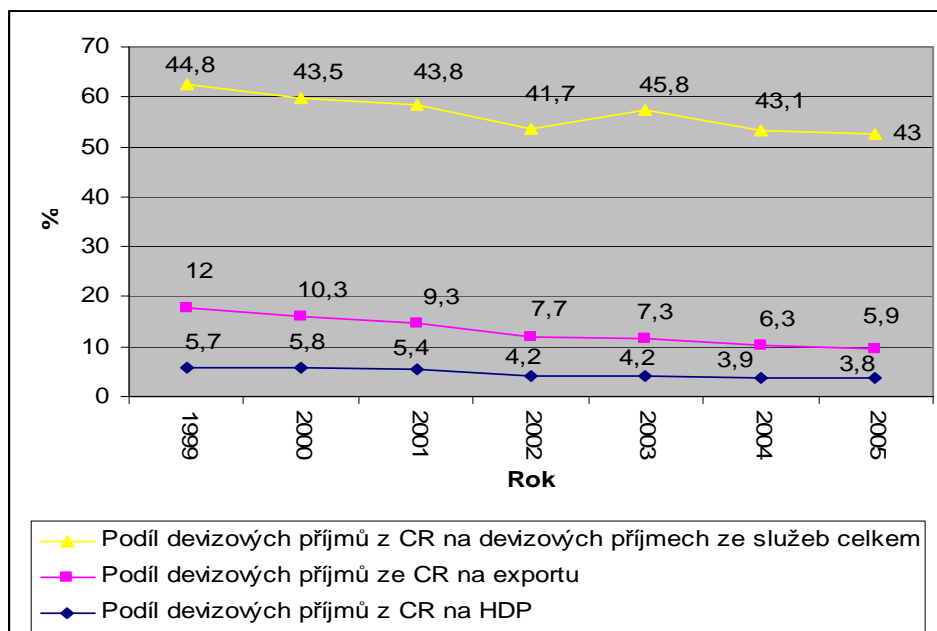
Komentář: Z grafu můžeme vypočítat, že v posledních čtyřech letech jak devizové příjmy, tak výdaje vzrůstají. Devizové příjmy vzrůstají mnohem rychleji a to od roku 2002. Zvětšuje se tak i celkový rozdíl mezi příjmy a výdaji. V tomto sledovaném období nedošlo k žádnému velkému zakolísání, které by mohlo

²⁰ Info Česká centrála cestovního ruchu, www.czechtourism.cz 2006

výrazně zasáhnout stabilitu cestovního ruchu v ČR. Tento vývoj, kdy devizové příjmy vzrůstají rychleji než výdaje, je velice pozitivní.

Graf. 2

Podíl CR na ekonomice státu v letech 1999 - 2005

www.bussinesinfo.cz (vlastní úprava)

Komentář: Podíl devizových příjmů z CR na HDP od roku 1999 neustále klesá, stejně tak tomu je i u podílu devizových příjmů z CR na exportu. U podílu devizových příjmů z CR na devizový příjem ze služeb se celkem neustále mění, nejvyšší byl v roce 2003 a nejnižší v roce 2002. V současné době je na úrovni 43%.

3.3 Ubytovací služby v ČR

Tab. 2

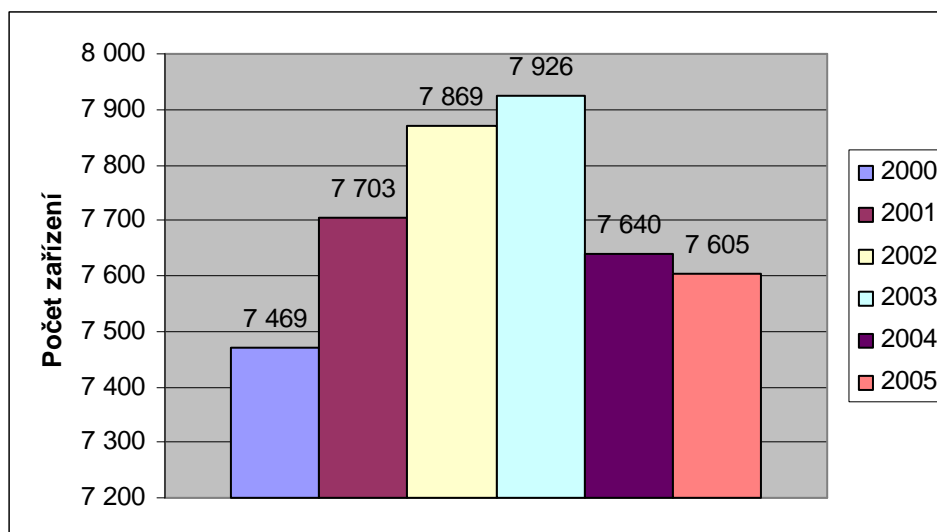
Srovnání počtu ubytovacích zařízení v ČR v letech 2000 - 2005

Rok	Počet zařízení							
	celkem	hotely *****	hotely ****	ostatní hotely	pensiony	kempy	chatové osady a turistické ubytovny	ostatní jinde neuvedená
2000	7 469	11	141	1 716	2 092	471	1 093	1 945
2001	7 703	13	158	1 732	2 209	480	1 112	1 999
2002	7 869	18	199	1 674	2 444	481	1 086	1 967
2003	7 926	21	219	1 639	2 498	475	1 069	2 005
2004	7 640	28	241	1 601	2 441	476	984	1 869
2005	7 605	34	252	1 596	2 396	499	968	1 860

www.czso.cz (vlastní úprava)

Graf. 3

Počet ubytovacích zařízení celkem v letech 2000 – 2005

Komentář: Počet ubytovacích zařízení v roce 2005 oproti roku 2000 vzrostl. Nejvíce ubytovacích zařízení bylo v roce 2003, avšak poté jejich počet značně klesl a zůstal nejmenší od roku 2000. Více než trojnásobně se zvětšil počet pětihvězdičkových hotelů a téměř dvojnásobně počet čtyřhvězdičkových hotelů. Též počet penzionů a kempů vzrostl. Mezi ubytovací zařízení, kterých naopak ubylo, patří ostatní hotely, chatové osady a turistické ubytovny. Z tabulky vyplývá, že se v ČR zlepšuje nabídka pro nejnáročnější turisty. Naopak zmenšuje se nabídka levnějších druhů ubytování. Ačkoliv počet kempů mírně stoupl, chaty a turistické ubytovny v nabídce ČR ubývají. Velice podstatnou skupinu tvoří ubytovací zařízení slučovaná pod názvem ostatní jinde neuvedená ubytovací zařízení. Jedná se o chaty a chalupy a jiná podobná zařízení sloužící turistům jako možnost ubytování v dané lokalitě. Počet těchto zařízení se snížil, avšak toto snížení není nikterak markantní. Tato skupina tvoří téměř 25% a dokazuje, že chataření a chalupaření je v České republice velice oblíbenou a často využívanou formou trávení volného času.

Tab. 3

Ubytovací zařízení v ČR v roce 2005

	Počet zařízení	Počet pokojů	Počet lůžek	Počet míst pro stany a karavany	Průměrná cena za ubytování (v Kč)
Hromadná ubytovací zařízení celkem	7 605	164 871	435 993	51 798	356
v tom					
Hotely a podobná zařízení celkem	4 279	99 966	232 295	660	500
v tom					
Hotely *****	34	4 958	9 851	-	3 403
Hotely ****	252	17 689	35 127	-	1 367
Ostatní hotely a pensiony	3 992	77 319	187 317	660	421
Ostatní hromadná ubytovací zařízení celkem	3 329	64 905	203 698	51 138	170
v tom					
Kempy	499	8 005	30 162	48 230	101
Chatové osady a turistické ubytovny	968	15 442	58 329	1 037	136
Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	1 860	41 458	115 207	1 871	207

www.czso.cz (vlastní úprava)

Komentář: V této tabulce je třeba se zejména zaměřit na průměrnou cenu v různých druzích ubytovacích zařízení. Průměrná cena v pětihvězdičkových hotelech je 3 403 Kč. Nejlevnější druh ubytování je v kempech a to průměrně za 101 Kč. Dalším velmi levným druhem ubytování jsou chatové osady a turistické ubytovny. Jak již však bylo v předešlé tabulce uvedeno, tohoto druhu ubytování však pomalu ubývá. Turisté dávají přednost kvalitnějším ubytovacím službám, které jim poskytují hotely a pensiony před levnějšími avšak méně kvalitními chatovými osadami a turistickými ubytovnami. Kvalitnější a dražší ubytovací zařízení poskytují také další služby spojené s CR (stravování, informační služby) a to je další výhodou, která přiláká více turistů.

Tab. 4

Počet hostů v ČR v ubytovacích zařízeních v letech 2002 – 2006

Rok	Počet hostů							
	celkem	hotely *****	hotely ****	ostatní hotely	pensiony	kempy	chatové osady a turistické ubytovny	ostatní jinde neuveden á
2002	10 415 255	424 447	1 216 273	4 612 579	1 498 910	687 393	468 209	1 507 444
2003	11 346 482	499 913	1 289 147	4 572 981	1 584 696	1 115 875	635 968	1 647 902
2004	12 219 689	636 269	1 861 828	4 738 855	1 455 457	1 302 484	601 122	1 623 674
2005	12 361 793	638 313	2 294 305	4 723 688	1 417 811	1 153 105	550 609	1 583 962
2006	12 747 926	702 961	2 415 811	4 797 853	1 459 365	1 137 583	550 422	1 660 931

www.czso.cz (vlastní úprava)

Komentář: Zatímco počet ubytovacích zařízení průběžně v letech 2002 -2006 kolísal, počet hostů v těchto zařízeních se neustále zvyšuje. Od roku 2002 do roku 2006 stoupl počet turistů, kteří se ubytovali v ubytovacích zařízeních více jak o dva miliony. Ve všech druzích ubytovacích zařízení stoupl ve sledovaných letech počet ubytovaných turistů, pouze v penzionech mírně klesl. Celkově je však z tabulky vidět, že zájem o ubytovací služby v ČR se neustále zvyšuje, a to jak v nejluxusnějších ubytovacích zařízeních, tak i v kempech a chatových osadách a ubytovnách, jejichž počet ubývá.

3.4 Turistické regiony České republiky

Česká republika má všechny turistické atraktivity vyjma moře. Hory, nížiny, husté lesy a rozsáhlé louky, údolí řek, jezera a rybníky, krasové jeskyně, propasti a skalní města, přírodní léčivé zdroje, prehistorické nálezy, umělecká díla, lidové výtvary, architektonické skvosty všech slohů, hrady, zámky, paláce, moderní budovy, starobylá jádra měst, venkovské stavby, bohaté kulturní tradice. Tyto všechny přírodní i kulturněhistorické cennosti slouží jako velké lákadlo pro návštěvu turistů jak domácích, tak zahraničních a čerpají z nich všechny české turistické regiony.

Turistickému potenciálu odpovídá rozdělení do 15 hlavních turistických regionů, které se dále člení do turistických oblastí a mikroregionů.²¹

1. Praha	9. Český ráj
2. Okolí Prahy	10. Východní Čechy
3. Jižní Čechy	11. Vysočina
4. Šumava	12. Jižní Morava
5. Plzeňsko	13. Střední Morava
6. Západočeské lázně	14. Severní Morava a Slezsko
7. Severozápadní Čechy	15. Krkonoše
8. Český sever	

²¹ www.tourism.cz [6. 4. 2007]

Tab. 5

Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu podle kategorie a podle turistických regionů k 31. 12. 2005 v %

Turistické regiony	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom							
		hotely a podobná zařízení celkem	v tom			ostatní hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom		
			hotely *****	hotely ****	ostatní hotely a penziony		kempy	chatové osady a turistické ubytovny	ostatní zařízení jinde nespecifikovaná
Česká republika	7 605	4 278	34	252	3 992	3 327	499	968	1 860
Český ráj	1,81	1,54	-	1,59	1,55	2,16	4,61	2,38	1,39
Český sever	6,3	6,31	-	2,38	6,61	6,28	3,61	7,75	6,24
Jižní Čechy	7,06	5,98	-	5,16	6,09	8,45	16,63	6,71	7,15
Jižní Morava	8,68	8,67	-	9,13	8,72	8,69	9,82	10,12	7,63
Krkonoše	14	13,72	-	1,98	14,58	13,95	3,01	8,37	19,78
Okolí Prahy	6,72	6,52	2,94	5,56	6,61	6,97	12,22	7,64	5,22
Plzeňsko	1,74	1,5	-	1,59	1,5	2,04	3,01	2,27	1,67
Praha	7,85	11,29	76,47	35,32	9,22	3,43	4,41	2,17	3,82
Severní Morava a Slezsko	11,07	9,75	2,94	3,17	10,22	12,77	5,61	16,32	12,85
Severozápadní Čechy	5,25	5,56	-	4,37	5,69	4,84	7,01	4,96	4,19
Střední Morava	2,27	2,22	-	1,98	2,25	2,34	1,2	2,27	2,69
Šumava	9,27	9,51	2,94	3,97	9,92	8,96	10,22	8,88	8,66
Východní Čechy	7,43	6,59	-	1,98	6,94	8,51	7,41	10,12	7,96
Vysočina	4,65	3,62	-	1,19	3,81	5,98	5,81	6,3	5,86
Západočeské lázně	6,07	7,2	14,71	20,63	6,29	4,63	5,41	3,72	4,89

www.czso.cz

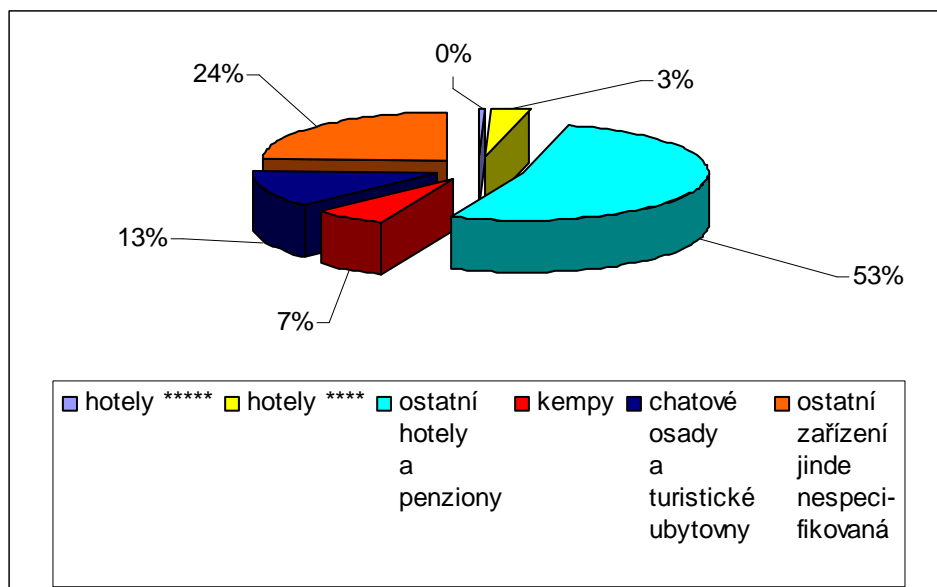
pozn. ČR = 100 %

Komentář: Z tabulky jasně vyplývá, že nejvíce vybavené regiony v ubytovacích službách jsou regiony Krkonoše a Praha. Je to dáno jejich věhlasností a atraktivitou. Praha využívá všech svých krás a lze říci, že je zaslouženě největším lákadlem pro všechny návštěvníky ČR. Nejvíce hromadných ubytovacích zařízení mají jednoznačně Krkonoše. Praha je sice v tomto pořadí až na 5. místě, avšak porovnáme-li počet hromadných ubytovacích zařízení s rozlohou a také kvalitou poskytovaných služeb je jednoznačné, že nabídka hlavního města je vynikající. Při pohledu na tabulku vidíme že turistický region Český ráj patří při přepočtu na procenta mezi regiony z nejslabší nabídkou ubytovacích služeb. Pokud však zohledníme menší rozlohu turistického regionu Český ráj, zjistíme, že tento region vůči ostatním nikterak nezaostává. Především dostatečné množství kempů je velkým kladem této oblasti. Velkým nedostatkem je chybějící nabídka hotelů pro nejnáročnější klientelu.

3.4.1 Srovnání nabídky ubytovacích služeb v ČR a tur. regionu Český ráj

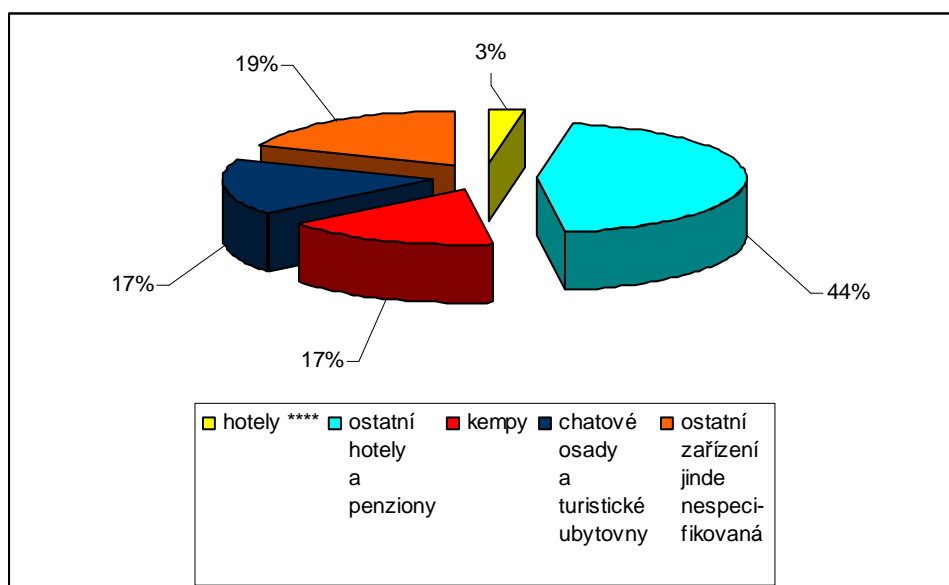
Graf. 4

Procentuální poměr mezi jednotlivými druhy ubytovacího zařízení v ČR

Graf. 5

Procentuální poměr mezi jednotlivými druhy ubytovacího zařízení v turistickém regionu Český ráj

Komentář: V tabulce a následných grafech můžeme vypožorovat, že jak v ČR, tak v regionu Český ráj jsou turistům nejvíce k dispozici k ubytování hotely a penziony,

kteře nemají nejvyšší úroveň. To znamená tříhvězdičkové a nižší úroveň. Pětihvězdičkových hotelů je v České republice 34. Jak v ČR, tak v regionu Český ráj má velké procentuální zastoupení kategorie ostatní zařízení jinde nespecifikovatelná. Může se jednat o pronájem chalup a chat, které jsou v poslední době velice oblíbené. V regionu Český ráj mají velké zastoupení kempy. Pokud srovnáme procentuální zastoupení v obou těchto grafech, zjistíme, že každý z jednotlivých druhů ubytovacích zařízení je zastoupen jak v ČR, tak v regionu Český ráj přibližně stejně.

3.4.2 Srovnání počtu hostů ČR a tur. regionu Český ráj

Tab. 6

Hosté v hromadných ubytovacích zařazeních cestovního ruchu podle turistických regionů v roce 2005

Turistické regiony	Hosté		Přenocování		Průměrný počet		Průměrná doba pobytu (dny)	
	celkem	z toho cizinci	celkem	z toho cizinci	celkem	z toho cizinci	celkem	z toho cizinci
Česká republika	12 361 793	6 336 128	40 320 477	19 595 035	3,3	3,1	4,3	4,1
Český ráj	195 178	53 227	517 100	140 498	2,6	2,6	3,6	3,6
Český sever	415 913	113 481	1 395 918	393 516	3,4	3,5	4,4	4,5
Jižní Čechy	571 475	156 454	2 077 266	383 666	3,6	2,5	4,6	3,5
Jižní Morava	1 305 906	409 795	3 434 859	857 539	2,6	2,1	3,6	3,1
Krkonoše	845 668	346 321	3 650 812	1 542 424	4,3	4,5	5,3	5,5
Okolí Prahy	723 853	210 215	2 052 288	544 762	2,8	2,6	3,8	3,6
Plzeňsko	183 183	72 670	491 433	173 901	2,7	2,4	3,7	3,4
Praha	4 108 565	3 725 180	11 204 950	10 368 571	2,7	2,8	3,7	3,8
Severní Morava a Slezsko	971 878	163 935	3 661 633	500 251	3,8	3,1	4,8	4,1
Severozápadní Čechy	385 056	166 648	1 265 912	517 769	3,3	3,1	4,3	4,1
Střední Morava	278 192	71 882	929 096	182 351	3,3	2,5	4,3	3,5
Šumava	690 438	236 271	2 247 146	743 014	3,3	3,1	4,3	4,1
Východní Čechy	659 905	128 078	2 250 943	387 457	3,4	3,0	4,4	4,0
Vysočina	389 272	59 282	1 160 378	193 722	3,0	3,3	4,0	4,3
Západočeské lázně	637 311	422 689	3 980 743	2 665 594	6,2	6,3	7,2	7,3

www.czso.cz (vlastní úprava)

Komentář: Při pohledu do tabulky si lze všimnout, že počet hostů v regionu Český ráj tvoří 1,5% hostů v ČR, podíl zahraničních hostů v ČR je 51%, a v regionu Český ráj je to pouze 27%. Lze též vyčíst, že region Český ráj je více oblíben mezi domácími turisty a že je třeba zapracovat na jeho propagaci v zahraničí. Průměrný počet přenocování i průměrná doba pobytu je vždy nižší v Českém ráji než v ČR. Z této skutečnosti vyplývá, že Český ráj se také mnohdy stává turistickým cílem

výletníků. Tito účastníci cestovního ruchu Český ráj pouze navštíví a již zde nepřenocují. Největší počet a doba přenocování je logicky v regionu Západočeské lázně. Zdejší procedury jsou dlouhodobější, a proto je doba ubytování v tomto regionu podstatně vyšší. Z tabulky také jasně vyplývá, že nejnavštěvovanějším regionem je Praha, a to především z pohledu zahraničních turistů. I zde je však průměrný počet a průměrná doba přenocování nižší než v celé ČR. I zde se může jednat o časté návštěvy výletníků. Může to být také způsobeno vysokou cenou, kterou musí účastníci CR v hlavním městě zaplatit, a proto raději volí levnější ubytování v jiných regionech.

3.5 Zhodnocení postavení CR v ČR

ČR se zařadila mezi standardní turistické země a destinace. Mezi její silné stránky patří výhodná geografická poloha a dále také velké množství kulturních, historických a technických památek a dalších kulturních a folklórních atraktivit, tradice lázeňství, přírodní atraktivity (chráněné krajinné oblasti a národní parky), sportovní areály. Praha jako turistický fenomén světového významu. Ze statistik je vidět, že láká nejvíce turistů a také, že její nabídka služeb cestovního ruchu mezi všemi regiony je největší. Dále v tabulkách vidíme další velký klad ČR, a to dostatečnou ubytovací kapacitu v nejvíce navštěvovaných lokalitách. Mezi slabé stránky patří stále ještě v některých regionech nízká kvalita základních a doplňkových služeb CR, i když situace se postupem času zlepšuje. Dále pak nedostatečná propagace ČR a regionů v zahraničí a regionů v rámci republiky, nedostatečná infrastruktura (špatná kvalita spojů, nedostatečný informační systém) a také převaha poptávky CR do hlavního města Prahy. Jako příležitosti lze chápat posílení postavení ČR na světovém a zejména na evropském trhu CR. Velkým kladem je rozšiřování spolupráce příhraničních regionů (Šumava, Jižní Morava, Nisa, Labe, Krušné hory) a obcí s jejich příslušnými zahraničními partnery v oblasti CR. Velkou příležitostí je rozvoj nových moderních produktů CR (venkovské a ekologické turistiky, cykloturistiky atd.). Ohrožení CR v ČR je podceňování kontroly kvality služeb, nedostatek kapitálu pro další rozvoj CR.²²

²² Agentura DHV <http://www.dhv.cz>, 2007

ČR je zemí, která má velký potenciál i pro další rozvoj CR. Záleží pouze na zodpovědných osobách, jestli využijí všech možností, které se jim nabízejí.

4. CESTOVNÍ RUCH V OKRESE JIČÍN

4.1 Územní a administrativní charakteristika

Okres Jičín leží v severozápadní části Královéhradeckého kraje. Na severu sousedí s okresem Semily v Libereckém kraji, na východě s okresem Trutnov, na jihu s okresem Hradec Králové a na západě s okresy Nymburk a Mladá Boleslav ve Středočeském kraji.

Obr. 2

Poloha okresu Jičín

www.goeportalcenia.cz (vlastní úprava)

Rozloha okresu Jičín byla k 31. 12. 2005 887 km². Na celkové ploše Královéhradeckého kraje se podílí 18,6% a je třetím nejmenším okresem v kraji (za okresem Hradec Králové a Náchod). K 31. 12. 2005 zde žilo 77 306 obyvatel, tj. 14,1% z celkového počtu obyvatel kraje. V tomto pohledu je na tom okres Jičín nejhůře ze všech okresů Královéhradeckého kraje, avšak z pohledu CR může být právě tota skutečnost výhodou. Hustota zalidnění je druhá nejmenší v kraji (za okresem Rychnov nad Kněžnou). Na km² připadá 87 obyvatel.²³

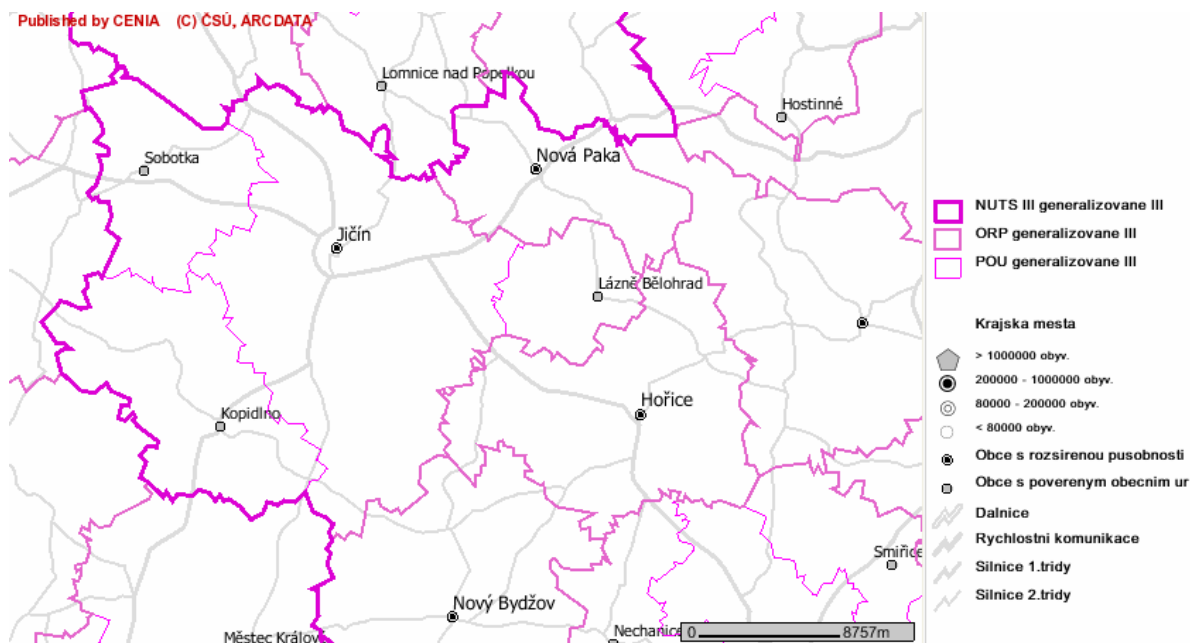
²³ www.czso.cz. Český statistický úřad, [3.2.2007]

Jak již bylo dříve uvedeno, v roce 2000 bylo pro potřeby turismu území ČR rozčleněno podle geografických hledisek Českou centrálou cestovního ruchu (ČCCR) na 15 turistických regionů (viz. příloha č. 1), které přesahují hranice krajů i okresů. V rámci turistických regionů lze dále vymezit turistické oblasti a turistické zóny, které se profilují zejména pro domácí CR. Okres Jičín je součástí dvou těchto turistických regionů. Jedná se o turistický region Český ráj (viz. příloha č. 2), který tvoří přibližně západní polovinu okresu Jičín a turistický region Východní Čechy, který zaujímá druhou polovinu okresu.²⁴

Na základě zákona 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností bylo na území okresu vytvořeno šest správních obvodů pověřených obecních úřadů - Jičín, Hořice, Kopidlno, Lázně Bělohrad, Nová Paka a Sobotka a tři správní obvody obcí s rozšířenou působností - Jičín, Hořice a Nová Paka. Tyto obce jsou pověřeny výkonem vybraných funkcí státní správy pro všechny obce, které do jejich správního obvodu přísluší.

Obr. 3

Administrativní členění okresu Jičín

www.geoportalcenia.cz (vlastní úprava)

²⁴ www.tourism.cz, Regiony cestovního ruchu v ČR, [4.2.2007]

4.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu v okrese Jičín

4.2.1 Přírodní podmínky

4.2.1.1 Geologie

Na současnou geologickou stavbu měla nejvýznamnější vliv období prvohor, druhohor a třetihor.

Z období prvohor je to pak především karbon a perm. Dokladem toho je permokarbonská pahorkatina (Podkrkonošská pahorkatina a Kozákovský hřbet). Typickými horninami této oblasti jsou melafyr a čedič. Tato lokalita je vyhledávána mezi sběrateli zkamenělin. Jedná se především o nálezy zkamenělých stromů z období permu a karbonu. Zejména krajina Novopacka je známá svými nálezy drahých kamenů. Sběratelé zde stále nacházejí ve skalách, na polích i v lomech acháty, ametysty a jaspisy. Tito sběratelé dali základ ke sbírkám v novopacké Klenotnici drahých kamenů, která je umístěna v budově v blízkosti muzea. Je zde vystaven osm metrů dlouhý kmen araukaritu, který dotvrzuje zvláštnost tohoto kraje s jeho krevelově červenou barvou zdejší půdy. Jeho geologické stáří je odhadováno na 250 milionu let.

Z období druhohor je v okrese zastoupena Jičínská pahorkatina a křídové tabule. Tato oblast je tvořena především kaolinickými a jílovitými pískovci a písčitými slínovci a opukami. Velmi vyhledávanou oblastí této části jsou zvláště pískovcová skalní města. Ta jsou využívána zejména ke sportovní turistice (horolezectví, pěší turistika). Nejznámější jsou bezesporu Prachovské skály. Nálezy zkamenělin jsou však v této lokalitě spíše vzácné.

Z třetihor se zachovaly ojedinělé charakteristické sopečné vyvýšeniny olivinických nefelitů a čedičů. Ty pak dotvářejí typický, pro turisty, atraktivní ráz krajiny.

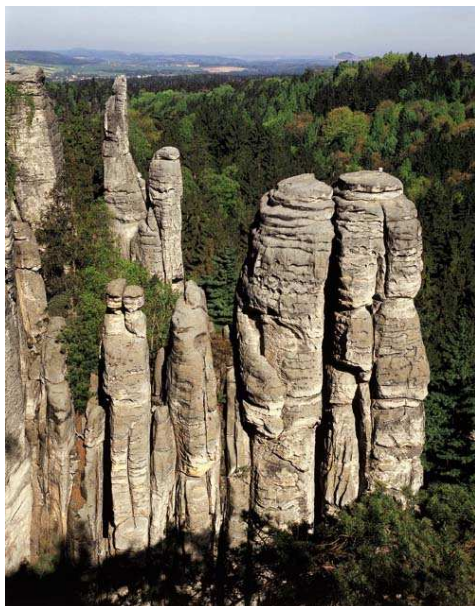
Geologicky samostatná je izolovaná krystalická hrást' Zvičinského hřbetu složeného z ordovických rul, fylitů, drob a arkézových pískovců.²⁵

Geologické předpoklady v okrese Jičín vytvářejí velice vhodné podmínky pro CR. Díky geologické činnosti, která zde probíhala, vzniklo velké množství pískovcových skalních měst. Tyto skalní města jsou velmi častým cílem turistů a to jak domácích tak zahraničních.

²⁵ Hlávka, K., 1948

Obr. 4

Fotografie skalních měst v Prachovských skalách a na Hruboskalsku

www.geoparkceskryraj.cz

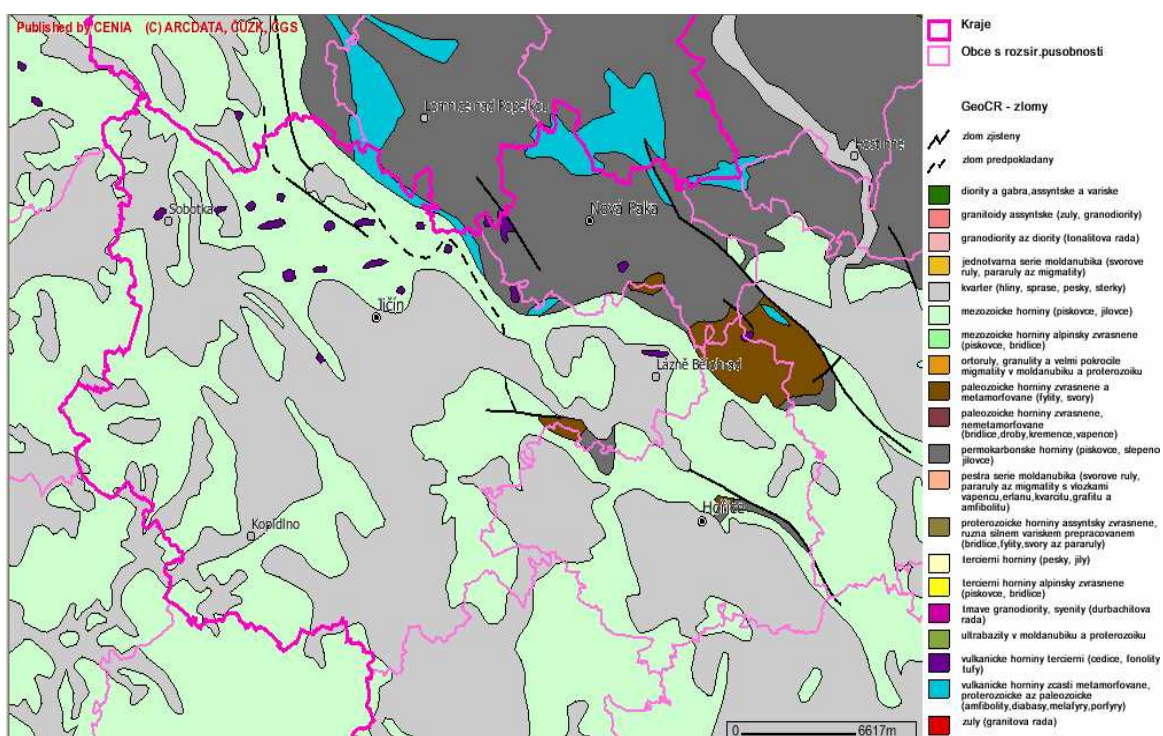
www.akt.art.pl

Příspěla k tomu i skutečnost, že území okolo Českého ráje bylo v roce 2005 vyhlášeno Evropským geoparkem UNESCO. Jedná se o území o rozloze necelých 700 km². Mapu geoparku najdeme jako přílohu č. 3. Cílem geoparků je podpora trvale udržitelného rozvoje regionu, vzdělávání veřejnosti o hodnotách prostředí a přispívání k výuce a výzkumu v geologických vědách. Velkým kladem toho, že se Český ráj stal Evropským geoparkem UNESCO, je především v rámci jeho propagace v zahraničí.

Evropské geoparky UNESCO tvoří síť, která se stará o zachování jedinečných geologických oblastí. V Evropě počet členů od roku 2000 rozrostl z původních čtyř na pětadvacet. Vytvářením globální sítě geoparků UNESCO, která v současnosti zahrnuje 33 území, se myšlenky geoparků prosazují po celém světě. Seznam geoparků a mapku jejich rozmístění najdeme jako přílohu č. 4.

Obr. 5

Geologická mapa okresu Jičín

www.geoportalcenia (vlastní úprava)

Komentář: Z mapy geologie okresu Jičín lze velmi snadno vyčíst, že se na území tohoto okresu nacházejí převážně mezozoické horniny (pískovce a jílovce) a také horniny kvartéru (hlíny, spraše, písky a šterky). Především na území Sobotecka a Jičínska vytvářejí pískovce krásná skalní města, která jsou nejčastějším cílem turistů. Právě toto území je oprávněně nazýváno Českým rájem a stalo se i součástí územně mnohem rozsáhlejšího CHKO Český ráj. Samotný název Český ráj vznikl kolem roku 1870 v Lázních Sedmihorkách u Turnova. Tehdy jezdívali do těchto lázní představitelé českého kulturního a společenského života, kteří vyjadřovali obdiv k místním přírodním krásám a nazvali okolí Lázní Sedmihorek Českým rájem. Tento romantický název se vžil natolik, že se z něho stal brzy turistický pojem, který má velký vřhlas i za hranicemi našeho státu.

4.2.1.2 Geomorfologie

Plošný tvar okresu Jičín je celkem vyrovnaný, ve směru západ-východ měří 44 km a sever-jih 31 km. Jižní rovinatou část okresu zaujímá Polabská nížina (průměrná výška 250 m n.m.), vymezená spojnici Dětenice - Jičín - Ostroměř – Cerekvice nad Bystřicí, na které přechází do Jičínské pahorkatiny. Tato soustava plošin, hřbetů, kotlin a brázď má západovýchodní směr a táhne se zhruba od

Jaroměře k Mnichovu Hradišti. Od Krkonošského předhůří je oddělují Libuňská a Bělohradská brázda. Její páteří jsou Prachovské skály (Přivýšina 464 m, Svinčice 458 m). Pokračováním na jz. je morfologicky výrazná Markvartická tabule spojená širokým hřbetem mezi Sobotkou a Ostružnem s Vyskeřskou tabulí (sz. Sobotecko), ze které na východ vybíhá Velišský hřbet, svírající s Prachovskými skalami Jičínskou kotlinu (Jičín 276 m n.m.). Markvartická tabule je průměrně vysoká 300-380 m (nejvyšší Čakan 396 m). Její západní svahy poměrně prudce klesají do Bousovské kotliny. V okolí Jičína morfologicky výrazně vystupují čedičové vrchy Veliš (430), Zebín (400), Loreta (419), Železný (368) a Čeřovka (333). Východní částí Jičínské pahorkatiny je Hořický chlum, od severu i jihu krajinně výrazný, široký 2-3 km a přesahuje vesměs výšku 400 m (Maxinec 450, Chlum 449). Toto území je významnou lokalitou těžby pískovce. Je rozdělen hlubokým průlomovým údolím Javorky mezi Holovousy a Šárovcovou Lhotou. Hořický chlum uzavírá z jihu Bělohradskou brázdu počínající u Lužan, která spolu s brázdou Libuňskou odděluje Jičínskou pahorkatinu od Krkonošského podhůří. Od Jičínské kotliny je oddělena příčným prahem. Druhý příčný práh mezi Bukovinou a Lukavcem ji dělí na část Mlázovickou a Miletínskou (odvodňovanou Bystřicí). Od Jívan vstupují masívem Tábora na území okresu pásma Krkonošského podhůří, vyplňující Novopacko. Nejvyšší jsou melafyrové hřbety Tábora (678) a Kumburku (642), jejichž vrcholy leží těsně u hranic okresu.²⁶

Pro CR je velice významná oblast kolem Prachovských skal a Sobotecké tabule. Zde se nachází nejvíce atraktivní a navštěvovaná místa celého okresu. Avšak i na dalších místech může turista narazit na spoustu zajímavostí.

4.2.1.3 Hydrosféra

Celé území okresu náleží do povodí středního toku Labe. Převážná část území je odvodňována Cidlinou a jejími přítoky, Javorkou a Bystřicí. Jihozápadní část okresu odvodňuje Mrlina. Všechny uvedené toky protékají územím přibližně od severu k jihu, což je dáno celkovým sklonem území okresu. Severozápadní a nejsevernější část okresu je odvodňována přítoky Jizery – Klenicí, Libuňkou a Oleškou.²⁷ Ovšem samotné řeky nemají podstatný význam pro cestovní ruch,

²⁶ Czudek, M., 1972

²⁷ materiály městského úřadu v Jičíně

neboť zde není žádný splavný úsek, a na koupání jsou příliš málo vodnaté. Pro CR jsou vodní toky na Jičínsku poměrně nevhodné, slouží snad jenom ke sportovnímu rybolovu a k rekreaci v přilehlých chatových oblastech, nikoliv pro hromadnou turistiku.

Větší oblasti rybníků jsou na Kopidlensku (Zrcadlo, Nečaský rybník) Ostružensku (Ostruženský rybník) a Jinolicku (Jinolické rybníky). Vyskytují se zde také menší vodní plochy, ovšem turisty hojně vyhledávané, např. Dolánky a Pelíšek sloužící jako koupaliště. Ovšem bezesporu největší význam mají pro okres vodní plochy na Jinolicku – Jinolické rybníky. Slouží především k letní rekreaci, ke sportovnímu vyžití. Těží také z výhodné polohy v těsném sousedství turisticky atraktivních Prachovských skal.

4.2.1.4 Klima

Klima nemá na turistiku v okrese Jičín příliš velký vliv. Nejsou zde žádné extrémní klimatické podmínky. Průměrná teplota se pohybuje v jižních částech od 7,5 do 9 °C a ve vyšších polohách v severní části od 6 do 8 °C. V letním období jsou v okrese příjemné klimatické podmínky, které umožňují různé turistické výlety a poznávání zdejšího kraje. Teplé letní počasí umožňuje i rekreaci u vodních ploch.²⁸

4.2.1.5 Biosféra

Celková výměra lesního porostu v okrese Jičín čítá 19 000 ha. Lesy pokrývají plochu okresu poměrně rovnoměrně. Přesto větší lesní plochy se nacházejí v severovýchodní části, tedy v oblasti Podkrkonoší, kde jsou i souvislejší. V této lokalitě převládají smrkové porosty.

Biogeografické členění na bioregiony je následující: V severní části okresu je to Podkrkonošský bioregion. Železnobrodský bioregion tvoří jen nepatrnou část. Cidlinský bioregion se nachází v jižní slínovcové křídové části. Poslední bioregion je Český ráj. Nejvýznamnější jsou tedy bioregiony Český ráj a Podkrkonošský bioregion.²⁹

²⁸ HERBER, http://www.herber.kvalitne.cz/FG_CR/klima.html [6.2. 2007]

²⁹ materiály Městského úřadu Jičín

4.2.1.6 Chráněná území

CHKO Český ráj

CHKO Český ráj byla zřízena Výnosem ministerstva kultury ČSR č. 70.261/54 dne 1. 3. 1955 jako první velkoplošná chráněná krajinná oblast tehdejšího Československa. Hlavním důvodem byla potřeba chránit unikátní skalní města. Tento důvod ochrany přetrvává dodnes a nabývá stále většího významu. Výjimečnost těchto turisticky neobyčejně atraktivních oblastí spočívá v tom, že se jedná o pískovcová města různého stáří.

Plán péče pro chráněnou krajinnou oblast Český ráj byl Správou CHKO zpracován v červenci roku 1997 a jeho platnost je stanovena do konce roku 2007.

CHKO Český ráj leží sto kilometrů severovýchodně od Prahy v centru Jičínské pahorkatiny (viz příloha č. 5). V současnosti zaujímá rozlohu o 92 km². Hlavním důvodem bylo chránit unikátní pískovcová skalní města různého stáří, původní i druhotné lesy a lidovou architekturu. Tento důvod přetrvává dodnes a stále nabývá na významu.

Tab. 7

Rozloha Českého ráje

Území	Plocha (km ²)
Český ráj (tradiční pojetí)	220,0
Chráněná krajinná oblast Český ráj	92,0
Skalní města	17,0

Komentář: V této tabulce je srovnáváno turistické vymezení s ochranářským. Je třeba si uvědomit že region, který je nazýván Českým rájem, tvoří pouze samotné CHKO Český ráj, ale také přilehlé oblasti. Samotné CHKO se rozkládá na 42% území regionu Český ráj. V tabulce také vidíme, že skalní města tvoří pouze asi 18% CHKO Český ráj.

Region, ve kterém se samotný Český ráj nachází, je označován jako turistický region Český ráj. Celková rozloha tohoto turistického regionu je přibližně 1 026,4 km². Před několika lety byl rámec regionu přibližně určen při zakládání tzv. Sdružení Český ráj, organizace, jejíž hlavním cílem je ekonomický rozvoj celé

oblasti, a to v první fázi především v oblasti cestovního ruchu. V této chvíli je jejími členy přibližně 45 obcí a několik dalších subjektů. Jedná se o obce ze tří krajů a to Královehradeckého, Libereckého a Středočeského. Všechny tyto kraje mají velký zájem o rozvoj cestovního ruchu na tomto území a také se snaží k jeho rozvoji přispívat jak ekonomicky, tak podporou různých projektů.

V Českém ráji nalezneme mimořádnou členitost zemského povrchu, kde se pískovcová skalní města s čedičovými kužely, bývalými třetihorními sopkami, snoubí s historickými památkami a unikátní lidovou architekturou. Charakteristickým přírodním prostředím Českého ráje jsou pískovcová skalní města s bory, lesy, údolími, říčkami, rybníky a loukami. Skalní město je tvořeno skupinami skalních bloků, věží a stěn, které jsou výsledkem geologických, fyzikálních, chemických a biologických procesů. Proces tvorby krajiny však ještě není završen a stále pokračuje.

Původní bažiny a lesy v dávných dobách člověk přeměnil nejen ve svůj prospěch, ale obohatil jimi přírodní rozmanitost krajiny. Různé typy mokřadních společenstev poskytují prostředí pro život vzácných a pozoruhodných rostlin. Roste zde asi tisíc druhů rostlin a žije třicet tisíc druhů živočichů. Uzavřená skalní údolí či soutěsky se svým specifickým mikroklimatem jsou domovem horských rostlin.

Velkou část území pokrývají lesy. I když jejich druhová skladba a rozloha zdaleka neodpovídá dobám minulým, přesto zde můžeme objevit zbytky cenných lesních společenstev. Bučiny jsou stanovištěm vzácných a ohrožených druhů rostlin.

Celé území Českého ráje je protkáno hustou sítí turistických cest, doplněnou naučnou stezkou údolí Plakánek.

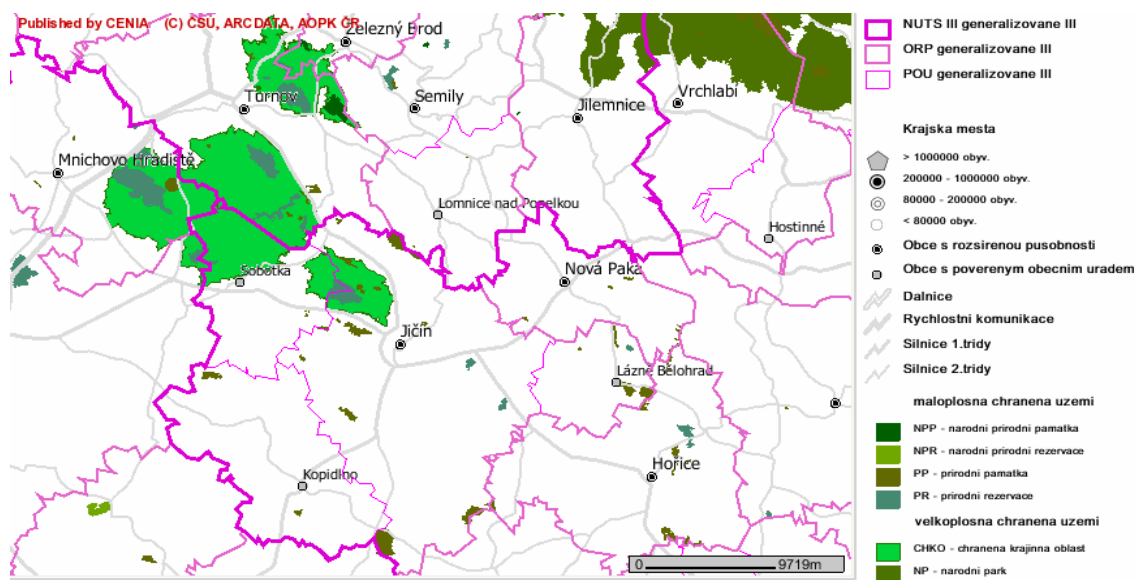
Tuto naučnou stezku můžeme nalézt v jižním výběžku Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Český ráj. Tato stezka nás seznámí s hodnotami cenného chráněného území. Trasa začíná u Sobotky pod zámkem Humprecht, pokračuje po silnici k hradu Kost, údolím Plakánek do obce Vesec. Na stezce je celkem 10 zastavení, které seznámí návštěvníky s přírodovědou a historií území.

Chráněným územím se staly kaňonovitá údolí říčky Klenice s typickými společenstvy skalních masivů, mokřadními loukami a lužními společenstvími. Dále se zde nacházejí suťové lesy a reliktní skalní bory. V této oblasti můžeme pozorovat jednak významné druhy rostlin např. měsíčnice vytrvalá (*Lunaria*

rediviva), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), silenka dvoudomá (*Silenica dioica*), ale i významné druhy živočichů např. čolek horský (*Triturus alpestris*), skokan štíhlý (*Rana dalmatina*), konipas horský (*Motacilla cinerea*) či krkavec velký (*Corvus corax*).

Obr. 6

CHKO Český ráj v okresech Jičín, Semily a Mladá Boleslav

www.geoportalcenia.cz (vlastní úprava)

Komentář: Z mapky můžeme vyčíst, že nejdůležitějším a jasně nejrozsáhlejším chráněným územím v okrese Jičín je bezesporu CHKO Český ráj. Toto chráněné území se rozkládá na území třech krajů - Libereckého, Středočeského a Královéhradeckého. V okrese Jičín, který patří právě do Královéhradeckého kraje patří na území CHKO Sobotecko, které je součástí Hruboskalska, a Prachovské skály. Tyto části okresu jsou turisticky nejvíce vytížené, a proto je v zájmu přilehlých území Českého ráje, co nejvíce propagovat své území a nabízet místní atraktivitu a odlehčit tak tím i samotnému Českému ráji.

Přírodní rezervace

Na území okresu Jičín se nalézají k roku 2002 celkem sedm přírodních rezervací. Jedná se o starou bučinu typu „nahé bučiny“, nazvanou Kamenná hůra, dále jsou to tři bažantnice: Kovačská, Miletínská, Úlibická, údolí: Podtrosecká, Plakánek a nejznámější přírodní rezervací v okrese jsou Prachovské skály.

Prachovské skály jsou pojmenovány podle malé, chudé osady Prachov, někdy kolem poloviny minulého století. První zmínky o lidech v Prachovských skalách jsou datovány již v mladší době kamenné (neolit). Poskytovaly tehdejším obyvatelům přirozený úkryt. Památkou na toto osídlení byly nálezy žárových a kosterních hrobů, zlomky keramiky i nástrojů, zbytky valů a opevnění. V současnosti je celý historický majetek ve správě rodiny Schliků.

Přírodní rezervace Prachovské skály byla prohlášena v roce 1933 za státní rezervaci o výměře 240 ha, za účelem ochrany typicky skalního města z kvádrových pískovců s fragmenty přirozených porostů. V roce 1992 byly Prachovské skály přeřazeny do kategorie přírodní rezervace a v loňském roce se staly součástí CHKO Český ráj³⁰

Prachovské skály vzdálené 7 km od Jičína tvoří významnou geomorfologickou dominantu v Českém ráji. Dnes patří k nejnavštěvovanějšímu místu Českého ráje. Pohyb v nich upravuje provozní řád. Často jsou vyhledávány pro rekreační a sportovní turistiku (pěší turistika, horolezectví). Hlavní vstup do skal je od kiosků na severozápadním konci Prachova, není však ojedinělý. Existuje ještě několik vedlejší přístupů.

Původní nepřístupnost skalních roklí byla již od minulého století překonána vybudováním schodů. Skalní město se tak postupně stalo nejvyhledávanějším v Čechách. Ročně rezervaci, protkanou sítí turistických cest, navštíví odhadem cca 400 tisíc návštěvníků (informace od vlastníka pozemků Prachovských skal rodiny Šliků za rok 2006), což je na tak malé území, které má rozlohu cca 270 ha, velký počet návštěvníků (1428 návštěvníků/ha). Právě díky nadměrnému zatěžování území související s rekreací a dalšími činnostmi (horolezectví, turistika), dochází v posledních 20-ti letech k stále větší plošné devastaci přírodního prostředí skal a ke snižování druhové rozmanitosti. Viditelnou devastací trpí i samotné skály. Způsobuje ji zejména nadměrný sešlap návštěvníků a horolezců v centrální části rezervace.

³⁰ Informace z městského úřadu v Jičíně

Příklady devastace skal v oblasti Hruboskalsko

<http://sakal.stredozem.cz>

Proto, aby mohly Prachovské skály ještě vůbec něco nabídnout i dalším generacím, byly nejcennější partie vyhlášeny za přírodní rezervaci. V roce 1980 byla založena, na ochranu této přírodní rezervace, organizace Českého svazu ochránců přírody Prachovské skály. Toto neziskového občanské sdružení si dalo za cíl, napravovat alespoň z části vzniklé škody v rezervaci. Od roku 1992 byla ustanovena okresními úřady a správami CHKO tzv. stráž na ochranu přírody, která začala dohlížet na dodržování pořádku v rezervaci a zároveň dbala na ekovýchovu. Za dobu působení tohoto sdružení bylo vybudováno mnoho protierozních zábran, zábradlí, bylo opraveno několik stezek a schodů. V Prachovských skalách můžeme najít několik rozhleden s nádherným výhledem do okolí.

Turistické okruhy, které vznikly na tomto území nás přehledně provedou Prachovskými skalami a po vyhlídkách odkud je možno shlédnout krásné skalní útvary a přírodu této části Českého ráje.³¹

- **Cesta I. - Malý okruh** - méně časově náročná prohlídka skal dlouhá asi 1,5 km. Na okruhu se nachází 1. stoupání a 2 vyhlídky. Okruh vede

³¹ www.prachovskeskaly.com, 2007 [8.4. 2007]

nádherným prostředím Císařské chodby. Slouží pro méně náročné návštěvníky skal.

- **Cesta II. - Velký okruh** – tento okruh provede návštěvníky velkým množstvím atraktivních míst Prachovských skal a je na něm možno shlédnout 8 z 13. vyhlídek. Na okruhu je větší počet prudkých stoupání a klesání a je fyzicky náročnější než malý okruh.

Seznam vyhlídek Prachovských skal:

1. Vyhlídka Křížkovského	8. Šlikova vyhlídka
2. Hakenova vyhlídka	9. Pechova vyhlídka
3. Rumcajsova vyhlídka	10. Šikmá věž
4. Hlaholská vyhlídka	11. Ervínův hrad
5. Vyhlídka Míru	12. Skautská vyhlídka
6. Vyhlídka Českého ráje	13. Seifertova vyhlídka
7. Všetečkova vyhlídka	

Na území Prachovských skal musí výletníci platit vstupné. Zavedení vstupného do skal v malé míře reguluje počty turistů. Vybrané peníze mohou být investovány do zkvalitnění poskytovaných služeb a na různé projekty, které zabraňují ničení Prachovských skal.

Obr. 8

Vstupné do Prachovských skal

Vstupné	základní	50,-
	zlevněné *	20,-
Parkovné		
	osobní automobil	50,-
	karavan	100,-
	motocyk	120,-
	autobus	150,-
Úschovna kol		30,-
WC		5,-

www.prachovskeskaly.com

4.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu v okrese Jičín

4.3.1 Dopravní dostupnost okresu Jičín

Železniční doprava

Rozsah dopravní obslužnosti se v okrese pohybuje na velmi dobré úrovni. Tratě jsou většinou vedeny po obvodu sídelních oblastí, což má bezesporu kladný význam i pro ekologii.

Dopravní dostupnost sledovaného území železnicí je celkem dobrá. Turisté mohou využít 4 celostátní a dvě regionální tratě.

Celostátní tratě:

- 030 Pardubice – Jaroměř – Liberec, délka v okrese je cca 2 km, počet zastávek 1. (Stará Paka)
- 040 Turnov – Chlumec nad Cidlinou – Trutnov, délka trati v okrese je 30 km, počet zastávek 7. (hraniční stanice v okrese Jičín: Libuň – Hořice v Podkrkonoší)
- 041 Turnov – Jičín – Hradec Králové, délka trati v okrese je 50 km, počet zastávek 19. (Libuň – Jeřice)

Ve většině zastávek mezi Turnovem a Jičínem se může každý turista napojit na příslušnou turistickou trasu či naučnou stezku.

- 061 Jičín – Nymburk, délka trati v okrese je 22 km, počet zastávek 9. (Jičín – Kopidlno)

Regionální tratě:

- 063 Kopidlno – Bakov nad Jizerou, délka trati v okrese je 14 km, počet zastávek 6. Kopidlno - (Kopidlno – Rokytňany)
- 064 Mladá Boleslav – Libuň – Stará Paka, délka trati v okrese je 33 km, počet zastávek 11. (Mladějov – Kyje u Jičína)

Dopravní obslužnost je zajištěna spoji rovnoměrně rozloženými po celý den od časných ranních do pozdních večerních hodin, včetně provozu o víkendech. Největší frekvence je na trati Jičín – Nymburk³²

³² Informace České dráhy

Železniční doprava již v současnosti nepatří mezi nejlevnější a také kvalita nabízených služeb není příliš vysoká, a proto je stále méně využívána a turisté volí jiné druhy dopravy.

Silniční doprava

Silniční doprava oproti železniční doznává jistých předností. Je rychlá, operativní, zabezpečuje přepravu „z domu do domu“ a hlavně dokáže být konkurenceschopná. Mezi její negativní vlivy patří znečišťování životního prostředí.

Charakteristika silniční sítě

Výstavba silniční sítě v okrese Jičín stále zaostává za původními plány a to hlavně z důvodu nedostatku finančních prostředků. I přesto je hustota silničních komunikací v okrese poměrně značná. Celková délka silnic v okrese Jičín je 888 km. Z toho je 91 km silnic I. třídy, 154 km silnic II. třídy a 642 km připadá na silnice III. třídy.

Tab. 8

délka silnic a dálnic podle okresů k 31. 12. 2005

Kraj, okresy	Délka silnic a dálnic	v tom				
		dálnice	I. třída	z toho rychlostní silnice	II. třída	III. třída
Královéhradecký kraj	3 755	-	431	-	901	2 423
Hradec Králové	782	-	99	-	150	534
Jičín	888	-	91	-	154	642
Náchod	631	-	59	-	152	420
Rychnov nad Kněžnou	796	-	68	-	264	464
Trutnov	658	-	114	-	180	364
Semily	630	-	61	3	188	381
Mladá Boleslav	932	-	118	52	221	592

www.czso.cz

Komentář: V okrese Jičín je vůbec největší délka silnic a dálnic z celého Královéhradeckého kraje. Je to dáno zejména největším množstvím silnic III. třídy. Ani jeden z okresů Královéhradeckého kraje nemá na svém území dálnici ani rychlostní silnici. Co se týká silnic I. a II. třídy, patří okres Jičín mezi průměrné okresy tohoto kraje. Z těchto informací lze vytušit, že ačkoliv je silniční síť v okrese Jičín velice hustá a z pohledu kraje dokonce nejhustší je kvalita silnic nedostačující. Pokud se však zaměříme na dostupnost samotného Českého ráje, je třeba porovnávat ukazatele i s okresy, které s okresem Jičín sousedí, a na jejichž území se CHKO Český ráj taktéž nachází, avšak nepatří již do

Královehradeckého kraje. Jsou to především okresy Semily a Mladá Boleslav. Ani v jednom z těchto okresů není turistům k dispozici dálnice. Při porovnání celkové délky silnic si můžeme všimnout velkého rozdílu mezi těmito dvěma okresy. Zatímco Mladá Boleslav má velice hustou silniční síť a s 932 km má dokonce více silnic než jakýkoliv okres Královehradeckého kraje, tak naopak okres Semily je na tom nejhůře ze všech sledovaných okresů. V okrese Mladá Boleslav najdeme 52 km rychlostní silnice. Tato rychlostní silnice velice usnadňuje dostupnost na území Českého ráje směrem od Prahy. V okrese Semily najdeme pouze 3 km rychlostní silnice.

V současné době probíhá projednávání konceptu a návrhu územního plánu Libereckého kraje, jehož součástí je i návrh trasy budoucí rychlostní komunikace dálničního typu R 35 Turnov – Jičín. Existuje několik variant tras, kudy by se tato dálnice měla vést. Nejdiskutovanější je varianta vedoucí mezi dvěma částmi CHKO Český ráj (od Úlibic, do Jičína, Ktové, Rovenska pod Troskami kolem Hrubé Skály, Karlovic, severním směrem na Turnov). Tato varianta naráží na velký odpor obyvatelstva i obcí, kterými by měla tato dálnice procházet, a také ochránců přírody. Tento koncept bývá nazýván severní variantou.

Při výstavbě komunikace dálničního typu R 35 přichází ještě v úvahu tzv. jižní varianta vedoucí od Úlibic do Jičína, Sobotky, kolem Kněžmostu jižním směrem na Mnichovo Hradiště.

Severní varianta byla navržena a zahrnuta do územního plánu Libereckého kraje, má podporu zastupitelů tohoto kraje. Naopak jižní variantu podporuje Sdružení obcí S drakem rval se Michal. Toto sdružení je členem koalice občanských sdružení S.O.S. Český ráj spolu s dalšími sdruženími z Českého ráje (Pro Ktovou, Za čisté Rovensko, Za zdravý Újezd pod Troskami, Budoucnost Českého ráje, Děti Země, Ekovia, Občanské sdružení Sedmihorky, ČSOP Křižánky, ČSOP Sedmihorky, Za čisté údolí Javorky etc.). Koalice vznikla v dubnu 2003 za účelem lepší a účelnější spolupráce proti silnici R 35, počet členů koalice se neustále rozrůstá. V níže uvedených pro a proti se objevují argumenty zástupců Libereckého kraje pro podporu severní varianty a argumenty představitelů sdružení obcí S drakem rval se Michal na podporu jižní varianty.

Argumenty pro a proti výstavbě R 35 severní variantou

PRO

- dálnice zlepší dopravní dostupnost regionu
- jižní varianta je výrazně delší
- jižní varianta je dražší
- dálnice přinese vyšší zaměstnanost a zisk místním stavebním firmám
- CHKO Český ráj byla záměrně rozdělena na části, aby mezi nimi mohla dálnice vést

PROTI

- dálnice bude mít negativní vliv na životní prostředí
- dálnice zasáhne charakter a ráz krajiny a i samotný Český ráj
- dálnice velice zasáhne život obyvatel obcí, kterými bude procházet

Argumenty pro a proti výstavbě R 35 jižní variantou

PRO

- jižní varianta nenaruší tak výrazně ráz krajiny a nezasáhne přímo do Českého ráje
- negativní vliv na životní prostředí se vyhne centrálním částem CHKO Český ráj
- tato varianta se setkává s větší podporou obyvatelstva než varianta severní

PROTI

- severní varianta je levnější a kratší
- severní varianta nepřinese takový ekonomický rozvoj v oblasti Turnovska a okolí
- pokud bude R 35 vedena jižní cestou, řidiči tuto cestu nebudou akceptovat a budou stále využívat současnou komunikaci I/35

Jednotlivé varianty jsou stále předmětem diskusí a dosud není rozhodnuto kudy se budoucí R 35 bude stavět. Dálnice vedoucí tímto regionem zcela jistě zlepší dopravní dostupnost a ekonomicky prospěje celému regionu, avšak při nevhodně zvolené variantě může velice negativně ovlivnit jak turistickou atraktivitu tohoto

unikátního místa, tak životní prostředí a v neposlední řadě i společenské klima zdejších obyvatel. Takto výrazný zásah do krajiny by mohl negativně zaútočit na tradice místních lidí a na jejich životní styl.

Vodní doprava

V jičínském okrese se nenalézají žádný splavný tok. Můžeme se zde však setkat s turisty, kteří si přivázejí své lodě, které poté využívají k aktivní turistice na splavných částech řeky Jizery.

Letecká doprava

O letecké dopravě se v okrese Jičín neuvažuje. V regionu jsou jen 3 malá letiště, která slouží převážně ke sportovním účelům. Jsou to Vokšice u Jičína, Domoslavice u Hořic a Brdo u Staré Paky. V letní sezóně se ve Vokšicích u Jičína pořádají pro turisty vyhlídkové lety.

4.3.2 Dopravní dostupnost CHKO Český ráj na území okresu Jičín

Jak již bylo dříve zmíněno v okrese Jičín tvoří CHKO Český ráj především Prachovské skály. Dopravní dostupnost tohoto území je celkem dobrá. Souvisí to především s blízkostí okresního města Jičín, který je významným dopravním uzlem.

Jako nastínění dopravní situace a přístupnosti Prachovských skal z různých směrů by mohla posloužit příloha č. 6. Velice snadno a lehce se dá využít silniční doprava a to z hned z několika směrů:

Silniční doprava:

- od Prahy po dálnici na Mladou Boleslav (nebo Poděbrady) a Jičín
- od Liberce přes Turnov na Jičín
- od Hradce Králové přes Jičín

Lze též využívat „sezónních turistický autobusů, jejich trasy spojují nejkrásnější místa tohoto regionu a zajišťují také přepravu kol. Trasy těchto autobusů najdete jako přílohu č. 7

Obr. 9

Vzdálenosti krajských měst od Českého ráje na území okresu Jičín

Praha (S)	90 km	1hod. 2 min.
Hradec Králové (H)	54 km	43min.
Karlovy Vary (K)	225 km	2hod. 46min.
Plzeň (P)	194 km	1hod. 57min.
České Budějovice (C)	242 km	2hod. 48min.
Jihlava (J)	248 km	1hod. 52min.
Brno (B)	220 km	2hod. 29min.
Olomouc (M)	201 km	2hod. 26min.
Zlín (Z)	267 km	3hod. 17min.
Ostrava (T)	310 km	3hod. 45min.
Pardubice (E)	77 km	1hod. 1min.
Liberec (L)	52 km	45min.
Ústí nad Labem (U)	125 km	1hod. 46min.
Litoměřice (U)	114 km	1hod. 35min.
Jičín (H)	6 km	5min.

www.ceskyraj.holidaytour.cz

Komentář: Sobotecko a Prachovské skály, části CHKO Český ráj, které se nacházejí na území okresu Jičín jsou velice snadno dostupné snad ze všech směrů. Nejdále položené krajské město je Ostrava a to 310 km. Jeho výhodnou polohu může ukázat vzdálenost Hradce Králové (54 km) a Liberce (42 km). Z těchto krajských měst jsou tato území dosažitelná za 45 minut. I pro hlavní město ČR Prahu, ačkoliv je vzdálená 90 km, jsou území Sobotecka, Prachovských skal snadno dosažitelným cílem. Především snadná dostupnost Českého ráje od Prahy je velkým plusem. Jelikož hlavní město Praha je v ČR nejnavštěvovanější lokalitou, může Český ráj využívat této skutečnosti a přilákat větší počet turistů na své území.

Cykloturistika

Velký rozmach zaznamenává v současné době cykloturistika. Cyklotrasy a cyklostezky v Českém ráji jsou vyznačeny tak, aby účastníci CR mohli navštívit většinu kulturních (hrad Trosky, zámek Humprecht) i přírodních (Prachovské skály, Hrubá skála, Malá skála, Sedmihorky) památek. Všechny cyklotrasy a cyklostezky byly nedávno doplněny o cyklistické značky, takže podmínky pro cykloturistiku jsou v Českém ráji více než ideální.

Jako příklad lze uvést jednu z možných tras, která se nazývá výstižně „Cesta rájem“:

Tato trasa je středně obtížná. Z Turnova jedeme po silnici přes Kalužník do Kacanov, zde odbočíme na modře značenou cyklotrasu č. 4009 přes Olešnici, Mlýnici a Skokový do Žebrova. Odtud značka vede do Příhraz a pak už pod severními svahy vrcholu Mužský až do Olšiny. Cestou do Dnebohu nad sebou můžeme zahlédnout skalní Drábské světničky, projedeme Zásadkou a odbočíme k hradu Valečov s návratem na cyklotrasu. Pokračujeme po zeleně značené cyklotrase č. 4013 do Nové Vsi, a po cyklotrase č. 4009 kolem Komárovského rybníka do Srbska. Poté jedeme na hrad Kost. Cyklotrasa pokračuje do prudkého kopce přes obec Podkost a u bývalé Semtínské lípy odbočíme na Libošovice, jedeme po cyklotrase č. 14 k Pleskotskému mlýnu a po cyklotrase č. 4010 kolem rybníku Věžák. Pojedeme dál přes Želejov do Troskovic, kde se nabízí návštěva Trosek, hradu na sopečném vrchu. Jedeme do Borku a další cesta nás povede do Doubravice. Zajedeme až pod zámek Hrubá Skála a zde odbočíme doprava dřív, než silnice začne prudce stoupat. Pojedeme nádhernou skalní oblastí, pomalu a ohleduplně k pěším výletníkům z lázní Sedmihorek, kam po chvíli také sjedeme a zbývá jen cesta přes Pelešany do Turnova s pohledy vzhůru ke skalám a Valdštejnu.

Obr. 10

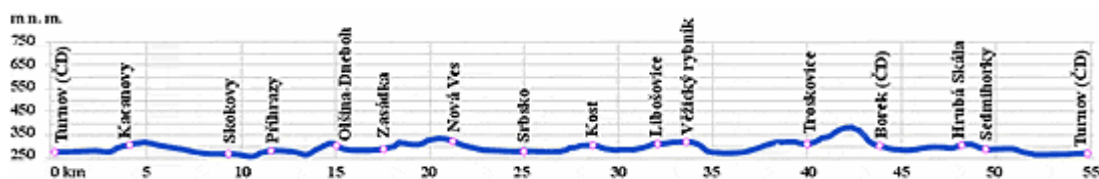
Mapa cyklotrasy „Cesta rájem“

www.cyklotrasy.cz

Obr. 11

Profil trati cyklotrasy „Cesta rájem“

www.cyklotrasy.cz

Rozvoji cykloturistiky v tomto regionu velice napomáhá i zavedení cyklobusů. Tato služba zajišťuje jak přepravu osob, tak přepravu kol na místa, na nichž se lze snadno napojit na cyklotrasy, které jsou dostupné v regionu. Mapku cyklotras v okrese Jičín nalezneme jako přílohu č. 8.

Sezónní cyklobusy:

Trasa 1 - ČERVENÁ (Turnov – Vyskeř - Újezdec p. Tr. – Březka – Prachov – Jičín)
Provoz od 7. 4. do 9. 9. 2007

Trasa 2 – ŽLUTÁ (Jičín – Jinonice – Březka – Mladějov – Sobotka – Vyskeř – Všeň – Turnov – Hrubá Skála – Turnov) Provoz od 2. 6. do 2. 9. 2007

Trasa 3 – MODRÁ (Jičín – Prachov Březka – Újezdec p. Tr. – Rovensko p. Tr. Kozákov – Koberovy – Malá Skála – Turnov) Provoz od 2. 6. do 2. 9. 2007

Trasa 4 – ORANŽOVÁ (Jilemnice – Košťálov, Bozkov – Semily – Kozákov – Železný Brod) Provoz od 2. 6. do 2. 9. 2007

Trasa 5 – ZELENÁ (Kopidlno – Libáň – Domousnice – Mladá Boleslav – Bakov n. Jiz. – Kněžmost – Všeň – Vyskeř) Provoz od 2. 6. do 2. 9. 2007

Trasa 6 – Hnědá (Mnichovo Hradiště – Kněžmost – hrad Kost – Sobotka) Provoz od 2. 6. 2. 9. 2007

Trasa 7 – ŠEDÁ (Jablonec nad Nisou – Liberec – Turnov) Provoz od 28. 4. do 30. 9. 2007

O zajišťování dopravní dostupnosti pomocí cyklobusů se starají všechny kraje, na kterých se samotné CHKO nachází. Díky této službě, které cyklobusy poskytují, je Český ráj dostupný pro zájemce o cykloturistiku jak z Královehradeckého, tak i Libereckého kraje. Trasy cyklobusů jsou velice významně zastoupeny i v okrese Mladá Boleslav, tj. ve Středočeském kraji.

4.3.3 Zhodnocení dopravní dostupnosti

Okres Jičín má značný tranzitní význam (dochází zde především k přesunu obyvatel z Prahy do horských středisek a naopak a z Liberce směrem na Hradec Králové). Tím se zlepšuje dostupnost samotného Českého ráje, což lze z hlediska ČR považovat za velký klad, ale také se zvyšuje vytíženost dopravní sítě v okrese, což vede i k zatěžování životního prostředí. Z hlediska zahraniční turistiky má největší význam přeprava osobními automobily. Proto je nutné zkvalitnit stav vozovek. Hromadnou dopravu využívají pak především domácí turisté. Není žádným problémem navštívit pomocí ní kulturní centra regionu (Jičín, Sobotku, atd.) či největší atraktivitu území Českého ráje v okrese Jičín, Prachovské skály.

Okres Jičín má vhodné podmínky pro rozvoj turistiky. Dopravní předpoklady ovšem nejsou na takové úrovni, aby mohl region plně využít stávající potenciál. Proto bude nutné zlepšit infrastrukturu a nabídnout tak turistům kvalitní služby. To povede k většímu zájmu návštěvníků o region, a tím zároveň k rozvoji cestovního ruchu v okrese Jičín.

Velice velký význam má v této oblasti cykloturistika. Český ráj poskytuje velmi dobré možnosti ke sportovnímu vyžití tohoto druhu, a turisté této možnosti velice často využívají.

4.3.4 Ubytovací služby v okrese Jičín

V okrese Jičín je v současnosti 74 ubytovacích zařízení. Prostorové rozmístění je však značně nerovnoměrné, situována jsou zejména do turisticky atraktivních oblastí Českého ráje a Podkrkonoší – na Jičínsko, Sobotecko, Novopacko a Hořicko. Převážnou část tvoří menší hotely a penziony (33), dále kempy (14), chatové osady a turistické ubytovny (16) a ostatní (11). Kromě toho jsou turistům k dispozici služby tzv. individuálních ubytovacích zařízení ve formě poskytnutí pokojů, celých chat, chalup či rodinných domků soukromými fyzickými osobami. Především tzv. druhé bydlení získává v posledních letech velmi na popularitě. Území okresu Jičín a i samotného Českého ráje je velmi vhodné pro chataření a chalupaření. Nákupu chat či chalup využívají v poslední době jak domácí, tak zahraniční turisté. Proto se počet zařízení (chat a chalup) neustále mění, a to zejména v letních sezónách.

Tab. 9

Hromadná ubytovací zařízení CR podle kategorie a podle okresů k 31. 12. 2005

Kraj, okresy	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom							
		hotely a podobná zařízení celkem	v tom			ostatní hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom		
			hotely *****	hotely *****	ostatní hotely a penziony		kempy	chatové osady a turistické ubytovny	ostatní zařízení jinde nespecifikovaná
Královéhradecký kraj	986	539	-	9	530	447	41	103	303
Hradec Králové	29	19	-	2	17	10	3	1	6
Jičín	74	33	-	-	33	41	14	16	11
Náchod	91	45	-	1	44	46	6	15	25
Rychnov nad Kněžnou	114	55	-	1	54	59	3	22	34
Trutnov	678	387	-	5	382	291	15	49	227
Semily	371	204	-	-	204	167	8	37	122
Mladá Boleslav	62	32	-	4	28	30	7	8	15

www.czso.cz (vlastní úprava)

Komentář: Z této tabulky lze vyčíst, že okres Jičín, ačkoliv patří k velice atraktivním cílům CR, především územím Prachovských skal a Sobotecka, zaujímá v počtu hromadných ubytovacích zařízení mezi okresy Královéhradeckého kraje předposlední místo. Je to dáno tím, že Český ráj se nenachází pouze v okrese Jičín, ale i v okresech Semily a Mladá Boleslav, které jsou zde také sledovány. Hůře je na tom pouze okres Hradec Králové, který ačkoliv je centrem tohoto kraje, není pro turisty tak lákavý. Velice špatně je na to také okres Mladá Boleslav. Nejlépe je na tom okres Trutnov a to s výrazným náskokem před ostatními. Je to dáno zejména jeho polohou. Na území okresu Trutnov se nachází nejnavštěvovanější české hory Krkonoše. Velice dobrá je také nabídka ubytování v okrese Semily. Na území tohoto okresu se nachází město Turnov, které je spolu s Jičínem nejdůležitějším centrem Českého ráje, ale jeho výbornou nabídku ubytovacích služeb velice zlepšují taktéž Krkonoše. V okrese Jičín, ale ani v žádném jiném sledovaném okrese, se není možno nechat ubytovat v pěti či čtyřhvězdičkovém hotelu. Nedostatek hotelů pro nejnáročnější a také nejbohatší účastníky CR je velkým problémem tohoto území. Tento problém má však celá ČR. Dostatek nejkvalitnějších ubytovacích zařízení je pouze v Praze. Turisté mají možnost se ubytovávat především v penzionech a tříhvězdičkových hotelech. K velmi častým místům, které turisté využívají k ubytování jsou kempy. V tomto ohledu je okres Jičín nadprůměrným. V okrese Jičín se nachází 14 kempů a

v tomto ohledu je nabídka tohoto území dostačující. Velice oblíbené je také již dříve zmiňované druhé bydlení.

Při sledování nabídky ubytovacích služeb není důležitý pouze počet hromadných ubytovacích zařízení, ale také jejich kapacita.

Tab. 10					
Kapacity hromadných ubytovacích zařízení CR podle okresů k 31. 12. 2005					
Kraj, okresy	Hromadná ubytovací zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany	Průměrná cena za ubytování (Kč)
Královéhradecký kraj	986	15 853	45 132	5 365	263
Hradec Králové	29	1 126	2 562	473	410
Jičín	74	1 657	4 875	1 125	230
Náchod	91	1 713	5 152	1 287	244
Rychnov nad Kněžnou	114	1 614	5 124	196	263
Trutnov	678	9 743	27 419	2 284	263
Mladá Boleslav	62	956	2 951	1 113	464
Semily	371	4 764	14 370	585	251

www.czso.cz (vlastní úprava)

Komentář: Již v předešlé tabulce byl vidět nedostatek ubytovacích zařízení v okrese Jičín. Co se týká kapacity těchto ubytovacích zařízení, je nabídka tohoto okresu opět nedostačující. Velice pozoruhodným ukazatelem je průměrná cena za ubytování. Ačkoliv okres Jičín, hlavně díky Prachovským skalám a Sobotecku (tj. Českému ráji) patří k nejčastějším turistickým cílům, je cena za ubytování nejnižší (230 Kč). Je to pravděpodobně dáno velkým množstvím kempů, jejichž ceny jsou podstatně nižší než ceny penzionů a ostatních hromadných ubytovacích zařízení. Nejhuře je na tom okres Mladá Boleslav. Ačkoliv jsou zde kapacity velice nízké, průměrná cena je velice vysoká. Je to pravděpodobně dáno blízkostí hlavního města Praha.

Daleko více vypovídající než srovnání jednotlivých okresů je srovnání jednotlivých částí Českého ráje. Je nutné porovnávat nabídku služeb v centrálních částech Českého ráje tj. Jičínska a Turnovska, s okrajovými částmi, tj. Semilsko, Jablonecko, a Mnichovohradišsko.

Tab.11

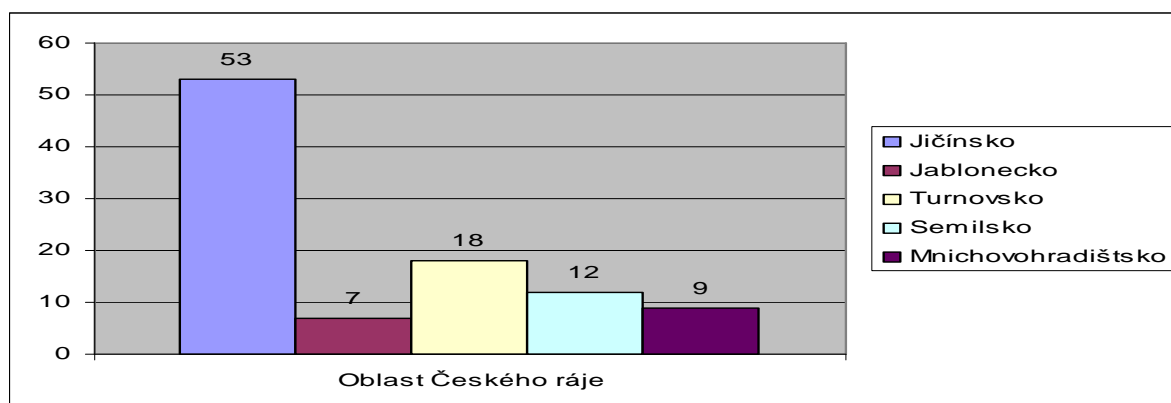
Ubytovací zařízení podle jednotlivých druhů na jednotlivých územích Českého ráje v roce 2006

Regiony Českého ráje	Ubytovací zařízení celkem	Hotely	Kempy	Motely	Penziony	Rekreační zařízení
Jičínsko	53	10	10	5	21	7
Jablonecko	7	4	1	1	0	1
Turnovsko	18	7	1	1	8	0
Semilsko	12	4	0	1	5	2
Mnichovohradištsko	9	4	2	0	2	1

Komentář: Okres Jičín má mezi ostatními porovnávanými okresy velice slabé postavení. Pokud se však zaměříme na jednotlivé regiony Českého ráje, zjistíme, že právě Jičínsko je bezkonkurenčně nejlépe připravené poskytovat turistům služby spojené s ubytováním. Na Jičínsku se nachází nejvíce všech druhů hromadných ubytovacích zařízení. Zajímavý je především velký počet kempů. Z celkových 14 kempů na území Českého ráje je jich plných 10 na Jičínsku. Turnovsko, ačkoliv je také centrálním regionem není již tak dobře vybaveno ubytovacími zařízeními. Pouze počet hotelů a také penzionů je ve srovnání s ostatními okrajovými částmi nadprůměrný. Ve srovnání s Jičínskem však Turnovsko v nabídce hromadných ubytovacích zařízení zaostává. Pokud vztáhneme počet ubytovacích zařízení na počet obyvatel žijících v těchto oblastech, zjistíme, že nejlépe je na tom opět Jičínsko. Na Jičínsku připadne na jedno ubytovací zařízení cca 1100 obyvatel. S velkým odstupem za Jičínskem je Turnovsko s cca 1650 obyvateli na jedno ubytovací zařízení. Na poslední pozici je v tomto ukazateli Semilsko, kde na jedno ubytovací zařízení připadne 2250 obyvatel. Tato čísla potvrzují, že je velký rozdíl mezi centrálními a periferními oblastmi.

Graf. 6

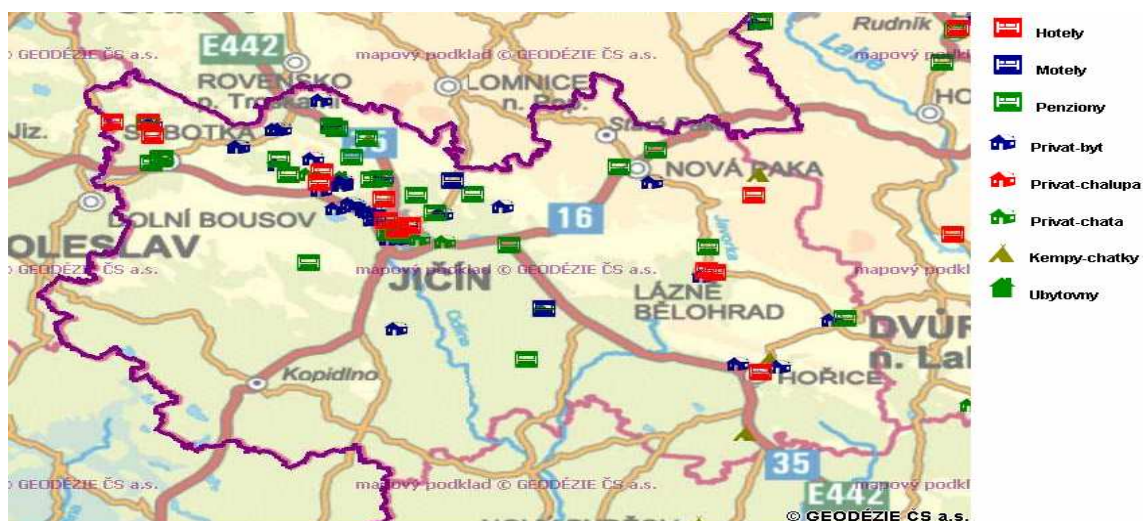
Hromadná ubytovací zařízení v regionech Českého ráje

4.3.5 Ubytovací služby v CHKO Český ráj na území okresu Jičín

Obr. 12

Mapa prostorového rozmístění ubytovacích zařízení v okrese Jičín

- 57 -

Komentář: Na mapce lze vidět, jaké je rozmístění ubytovacích zařízení. Největší množství všech ubytovacích zařízení je v okolí okresního města Jičín a poté okolo Prachovských skal a na Sobotecku. Je zde vidět i velký nepoměr mezi okolím Jičína. Zatímco oblast nacházející se na sever a severozápad od okresního města (svazek obcí Valdštejnova zahrada), nabízí velké množství možností k ubytování, tak území jižně a jihozápadně od Jičína tj. oblast Kopidlno a okolí (svazek obcí Mariánská zahrada) má velký nedostatek ubytovacích služeb. Oblasti Českého ráje zde nemohou konkurovat ani oblasti dalších větších měst okresu, jako jsou Lázně Bělohrad, Hořice či Nová Paka. Z mapky jednoznačně vyplývá důležitost Českého ráje pro CR a také jeho přetíženost turisty. Je také jednoznačně vidět, jaký potenciál se skrývá v přilehlých oblastech Českého ráje.

4.3.6 Stravovací služby v okrese Jičín

Počet stravovacích zařízení je dostačující. Převážná většina hotelů zajišťuje svým hostům stravování ve vlastní restauraci. Prostorové rozmístění stravovacích zařízení v okrese Jičín není zdaleka rovnoměrné. Největší intenzitu zaznamenáváme v největších městech a blízkém okolí.

Obr. 13

Mapa prostorového rozmístění stravovacích zařízení v okrese Jičín

www.cesky-raj.com (vlastní úprava)

Komentář: Jak již bylo výše uvedeno stravovací zařízení v okrese Jičín se soustředí do okolí větších měst, tj. Jičín, Lázně Bělohrad, Hořice, Nová Paka a také Kopidlno. Z mapy je možno vidět, že největší nabídka stravovacích služeb je v okresním městě Jičín a v jeho okolí, zejména směrem k oblasti CHKO Český ráj.

Stejně jako u ubytovacích zařízení je dobré srovnat jednotlivé části Českého ráje podle nabídky stravovacích služeb. Opět jsou zde porovnávány centrální části Českého ráje, Jičínsko a Turnovsko s periferními částmi Mnichovohradištěm, Semilskem a Jabloneckem.

Tab. 12

**Stravovací zařízení podle jednotlivých druhů v jednotlivých
regionech Českého ráje v roce 2006**

Území Českého ráje	Stravovací zařízení celkem	Restaurace	Hospůdky	Pizzerie	Bistra
Jičínsko	25	12	9	1	3
Jablonecko	5	4	1	0	0
Turnovsko	29	13	10	3	3
Semilsko	18	11	4	1	2
Mnichovohradišsko	8	5	3	0	0

Komentář: Pokud srovnáváme stravovací zařízení v částech Českého ráje zjistíme, že vedoucí postavení oproti ubytovacím zařízením převzalo Turnovsko. Není to však rozdíl tak výrazný. Počet stravovacích zařízení v centrálních částech Českého ráje, jimiž Turnovsko a Jičínsko jsou, potvrzuje jejich důležitost. Dobrá situace je také na Semilsku. Situace na Mnichovohradišsku a Jablonecku již není tak dobrá, avšak pokud zvážíme jejich polohu a důležitost pro samotný Český ráj, zjistíme, že i v těchto periferních oblastech je nabídka stravovacích služeb celkem dostačující. Pokud stejně jako u ubytovacích zařízení vztáhneme tato čísla na počet obyvatel žijících v těchto částech regionu Český ráj, zjistíme že nejlépe je na tom opět Turnovsko s 1034 obyvateli na jedno stravovací zařízení. Potvrzuje se také skutečnost, že na Semilsku je situace také dobrá. Je zde 1500 obyvatel na jedno stravovací zařízení. Velice vysoký počet obyvatel na jedno stravovací zařízení je na Jičínsku 2350. Je to dáno také tím, že za Jičínsko je v této analýze považován téměř celý okres Jičín. Čísla v této analýze potvrzují teorii, že Turnovsko, které je jednou z centrálních částí Českého ráje, slouží spíše jako cíl výletníků, tudíž že turisté jsou ubytováni například na Jičínsku a do oblasti

Turnovska jezdí pouze na výlety a využívají zdejší velmi dobrou nabídku stravovacích zařízení.

4.3.7 Zhodnocení ubytovacích a stravovacích služeb

Při hodnocení ubytovacích a stravovacích služeb CR musíme opět vycházet z rozdělení Českého ráje na části periferní a centrální.

Centrální části, za které považujeme Turnovsko a Jičínsko poskytují dostatečné množství služeb a to jak ubytovacích, tak stravovacích. Zatímco Jičínsko vyniká zejména ve službách ubytovacích, Turnovsko je na tom lépe, co se týče stravovacích služeb. Lze z toho vyvodit, že Turnovsko je častěji cílem výletníků, zatímco Jičínsko i díky většímu množství ubytovacích služeb slouží více jako cíl turistů, kteří zde tráví i několik nocí.

Periferní částí Českého ráje tj. Semilsko, Mnichovohradištsko a Jablonecko se nemohou s centrálními částmi dle velikosti nabídky služeb CR srovnávat, avšak pokud srovnáme jejich rozlohu s centrálními částmi, je jejich nabídka dostačující. Je však otázkou, zda by tato nabídka nemohla být ještě a tím ulehčit centrálním částem tohoto regionu.

Pokud se zaměříme na samotný okres Jičín, jasně vidíme, že nabídka ubytovacích a stravovacích služeb CR je jednoznačně soustředěna na území Českého ráje. Bereme-li zbytek okresu Jičín jako přilehlé území Českého ráje, vidíme, že současný stav je nedostačující, avšak potenciál veliký. Cílem všech těchto regionů by mělo být, zlepšit nabídku i kvalitu poskytovaných služeb a především zlepšit propagaci svého regionu. Je třeba využít velké výhodné geografické polohy, a blízkosti Českého ráje, a nalákat na své území co největší počet turistů. Jelikož tyto oblasti jsou méně vytížené, nabízí se velká příležitost odlehčit Českému ráji a zajistit turistům, jejichž hlavním cílem je například návštěva Prachovských skal, na území přilehlých oblastí služby cestovního ruchu (ubytování, stravování, atd.). Pomůže to nejen odlehčit nápor na Český ráj, ale i zvýšit oblíbenost přilehlých regionů. Pokud budou služby v přilehlých územích dostatečně kvalitní a pokud budou mít tyto regiony co nabídnout i po stránce kulturní a společenské, nemusely by se stát pouze místem ubytování návštěvníků Českého ráje, ale mohly by samostatně lákat turisty na své území.

4.4 Návrhy projektů v CHKO Český ráj

Proto, aby CHKO Český ráj mohl i nadále sloužit jako turistický cíl je třeba neustále vyvíjet aktivity, které vylepší jeho stav a zatraktivní služby, které tato lokalita nabízí. Na této činnosti spolu spolupracují města Jičín a Turnov, dále pak Mikroregion Český ráj (dobrovolný svazek obcí) a především Sdružení Český ráj (dobrovolné sdružení právnických osob).

Tyto subjekty navrhují různé projekty, které pomáhají CR v tomto regionu.

Návrhy projektů na podporu CR v regionu Český ráj:

Zajištění provozu letních turistických autobusů v regionu

Cílem projektu je, řešit dopravní obslužnost regionu v době zvýšené návštěvnosti a současně i řešit základní dopravní obslužnost pro obyvatele. Dále by tyto autobusy měli zajišťovat přepravu kol. Zlepšit by se zcela jistě měla i informovanost obyvatelstva a návštěvníků, a to příslušnými propagačními materiály.

Dobudování a provoz informačního a rezervačního systému

Tento projekt by měl umožňovat přístup k informacím o nabídce regionu a rezervaci ubytování i návštěv turistických atraktivit.

Geografický informační systém (GIS) pro turistický region Český ráj

Jedná se o návrh, vytvoření a udržování geografického informačního systému pro celý turistický region (databáze, technické a personální zajištění). Zahnutí všech typů údajů o subjektech, dotýkajících se CR do databází (např. otvírací doby památek, lůžkové kapacity ubytovatelů, cenové parametry služeb, průběh turistických tras, jejich značení a vybavení, jejich kvalita a náročnost atd.).

Český ráj pro handicapované

Tento projekt zahrnuje úpravu turistických tras, přírodních lokalit (vyhlídky apod.) některých památek, informačních center a služeb pro volný pohyb vozíčkářů. Vydání podrobného průvodce.

Návštěvnické průzkumy a sledování návštěvnosti

Jde o zavedení návštěvnických průzkumů a systému sledování návštěvnosti lokalit a cílů, bude zdrojem informací destinačnímu managementu k navrhování příslušných opatření a k jejich realizaci.

Zkvalitnění stávajících a podpora vzniku nových služeb cestovního ruchu

Hlavním cílem je zkvalitnění stávajících ubytovacích, stravovacích a dalších doplňkových služeb cestovního ruchu, podpora vzniku nových - iniciace privátního sektoru, partnerství (zvl. vybavenost ubytovacích kapacit vč. sociál. zařízení, rekonstrukce stravovacích zařízení, opět především soc. zařízení).

5. PŘILEHLÁ ÚZEMÍ K ČESKÉMU RÁJI V OKRESE JIČÍN

V okrese Jičín to však není pouze Český ráj, který může návštěvníkům něco nabídnout, i když v propagačních materiálech se právě jemu věnuje nejvíce prostoru. Dosud zůstávaly v pozadí menší obce se svými méně nápadnými památkami církevní i světské architektury, lidového stavitelství a ukázkami řemeslné zručnosti našich předků. Také proto vznikl svazek obcí Valdštejnova a Mariánská zahrada. Rozporuplná, ale o to výraznější historická osobnost generála, politika a manažera Albrechta z Valdštejna je spojujícím prvkem oblasti Valdštejnova zahrada, stopy dlouhodobé činnosti hraběcího rodu Schliků, pak oblasti nazvané Mariánská zahrada.

5.1 Svazek obcí Valdštejnova zahrada

5.1.1 Předmět projektu

Na základě rozhodnutí zastupitelstev obcí Valdice, Železnice a Jičín byl počátkem roku 2005 založen **SVAZEK OBCÍ VALDŠTEJNOVA ZAHRADE**, který zejména díky podpoře dotace ze Společného regionálního operačního programu Evropské unie a Královéhradeckého kraje po necelém roce vstoupil na český i zahraniční turistický trh. Jedná se o obce:

Kyje, Syřenov, Bradlecká Lhota, Jinolice, Železnice, Podůlsí, Brada-Rybníček, Holín, Dílce, Soběraz, Kbelnice, Radim, Valdice, Dřevěnice, Lužany Úlibice, Kacákova Lhota a Tuř a samozřejmě město Jičín, kdysi zamýšlené správní centrum Valdštejnova rozsáhlého panství.

Je velice důležité poznamenat že obce které se sdružují ve Svazku obcí Valdštejnova zahrada nejsou administrativně začleněny pouze do Královéhradeckého kraje. Tento svazek obcí překračuje hranice kraje. Jedná se o obce Kyje, Syřenov a Bradlecká Lhota, které se již nacházejí v okrese Semily tj. v Libereckém kraji viz. příloha č. 10.

5.1.2 Geografické vymezení Svazku obcí Valdštejnova zahrada

Jičín je srdcem Valdštejnovy zahrady i jedním z výchozích bodů do Českého ráje, chráněné krajinné oblasti proslavené zejména svými pískovcovými skalami, rybníky pod nimi a mimořádně krásnými krajinnými scenériemi. Turistický ruch proto hraje velmi významnou roli v dění celého regionu.

Zatímco na východ od Jičína se rozkládá rovinatější a otevřenější krajina, západně a severně od města lze spatřit již členitější kraj s mnoha malými vesničkami. V této krajině se nachází také několik dominant, ze kterých lze přehlédnout značnou část kraje.

- **Čeřovka** (335 m. n. m.) – výšina na okraji Jičína s vyhlídkovou věží Milohlídkou z roku 1844.
- **Kozákov** (744 m. n. m.) – nejvyšší vrchol Podkrkonoší a patrně i nejvýraznější vrchol Českého ráje. Již od středověku je znám jako naleziště polodrahokamů, nacházejí se zde především acháty, jaspisy a ametysty.
- **Tábor** (678 m. n. m.) – vrch se tyčí u Lomnice nad Popelkou. Na vrcholu byl v roce 1704 vystavěn barokní kostel Proměnění Páně, ke kterému vede křížová cesta zbudovaná v roce 1898.
- **Veliš** (430 m. n. m.) – tato vyhlídka na Český ráj stoupá těsně u Jičína. Na vrcholu stojí zbytky gotického hradu. Na nejvyšším místě vrchu stojí zděný sloup, základní bod nivelační sítě z 19. století.
- **Zebín** (399 m. n. m.) – vrch tyčící se severně od Jičína a zároveň přírodní památka o rozloze 5,73 ha. Na jeho úbočí stojí kostel pocházející ze 14. století a dřevěná zvonice. Na vrcholu je bílá barokní kaplička sv. Maří Magdalény.

Na území Valdštejnovy zahrady je velmi mnoho pěších i cyklistických tras všech délek, náročností a typů. Lze zde také najít velké množství přírodních útvarů a kulturních památek.

5.1.3 Akce podporující rozvoj CR ve Svazku obcí Valdštejnova zahrada

- *Jičín – město pohádky* – tradiční festival je velmi známý za „branami“ ČR, svátek dětí i dospělých
- *Valdštejnovy slavnosti* – tradiční oslavy doby vrcholného rozkvětu města z dob Valdštejnova Jičína konající se každý sudy rok v květnu
- *Pochod Českým rájem* – putování za Rumcajsem, Mankou a Cipískem, pěší a cyklistický výlet pro všechny kategorie zájemců konající se v březnu a spojený s působišti známých postav české kultury – spisovatele Václava Čtvrťka a ilustrátora Radka Pilaře
- *Volejbalová Dřevěnice* – volejbalový turnaj považovaný svým způsobem za největší na světě
- *Mikulášský běh* – terénní běh konající se na vrchu Brada u Jičína první neděli v prosinci
- *Tour de bére* – cyklistický závod pro širokou veřejnost vedený po oblasti Prachovských skal, spojený s pivním občerstvením v hospodách po cestě

5.1.4 Cíle sdružení obcí Valdštejnova zahrada³³

1. Udržení, obnova a rozvoj místních kulturních a společenských tradic, životního stylu, pospolitosti venkovského obyvatelstva a vědomí vlastní zodpovědnosti za obnovu a rozvoj obcí.
2. Sociální a ekonomický rozvoj obcí při užívání místních hmotných zdrojů a zaměstnanosti místního obyvatelstva.
3. Úprava a čistota veřejných prostorů a staveb, zlepšování občanské vybavenosti a technické infrastruktury včetně technických zařízení pro ochranu životního prostředí.
4. Výměna zkušeností z realizace rozvoje členských obcí a formulování společných stanovisek k jednotlivým oblastem rozvoje venkova.
5. Spolupráce se všemi subjekty, které pozitivně působí na rozvoj venkova.
6. Operativní předávání informací o dění při rozvoji venkova u nás i v zahraničí.
7. Koordinace významných investičních akcí v zájmovém území.

³³ Stanovy Svazku obcí Valdštejnova zahrada, 2004

8. Sladování zájmů a činností místních samospráv a společné ovlivňování státní správy v zájmovém území.
9. Spolupráce s obdobnými subjekty v zahraničí.
10. Z hlediska cestovního ruchu pak zejména oprava a údržba památek a propagace svazku obcí

Zakládajícími členy svazku obcí Valdštejnova zahrada jsou obce Jičín, Valdice a Železnice. Centrum tvoří město Jičín, které bylo v historii také centrem samotného Valdštejnova panství.

5.2 Svazek obcí Mariánská zahrada

5.2.1 Předmět projektu

Území Mariánské zahrady (dále jen MZ) představuje rozlohu cca 100 km². Zhruba na této ploše realizoval hrabě František Josef Schlik (1656 – 1741) barokní komponovanou krajinu, jejíž hlavní znaky se během staletí setřely, význam byl neprávem umenšován v dotyku se sousední slavnou komponovanou krajinou Valdštejnovou a kompoziční řád byl v podstatě zapomenut. V současné době je tento kulturní fenomén rehabilitován, je poukazováno na jeho specifické výtvarné i obsahové principy, je nalezena řada podkladů pro obnovení hlavních prvků kompozice i jejich vztahů. Charakteristickým znakem území je skutečnost, že na ploše najdeme na 40 vsí a jediné město – Kopidlno – leží zcela na jeho okraji. Pokud má Mariánská zahrada svůj střed, je to zalesněný vrch Loreta se stejnojmennou kaplí, k níž kdysi mířily čtyři průseky ve tvaru kříže. Druhým významným centrem je malá obec Jičíněves se Schlikovským zámekem, ze kterého je vidět na Loretu. S tím souvisí specifická problematika společenského uchopení problému revitalizace území a její akceptace. Pro dokreslení výchozího stavu je třeba uvést, že na území Mariánské zahrady nepůsobí kromě zemědělské velkovýroby výrazná nebo velkoplošná výrobní činnost, u většiny obcí nastává úbytek obyvatelstva. Pouze v obcích v blízkosti Jičína dochází k větší výstavbě – jedná se o rodinné domky nových občanů obce, vázaných však na město zaměstnáním, cestami za vzděláním, volnočasovými

aktivitami. Oblast také není takřka vůbec zasažena turistikou, ačkoli na severu bezprostředně sousedí s atraktivní oblastí cestovního ruchu Prachovské skály.

5.2.2 Geografické vymezení Svazku obcí Mariánské zahrady

Území Mariánské zahrady se nachází v jižní části okresu Jičín. Její rozlohu vymezuje na jihu katastr města Kopidlno a s ním spojených okolních obcí, na severu zasahuje do jičínské kotliny, kde se dotýká katastru města Jičína. Ve směru západ-východ dosahuje šíře v průměru 12 km. Rozloha celého území činí zhruba 100 km², rozloha členských obcí Svazku obcí Mariánská zahrada představuje 127 km².

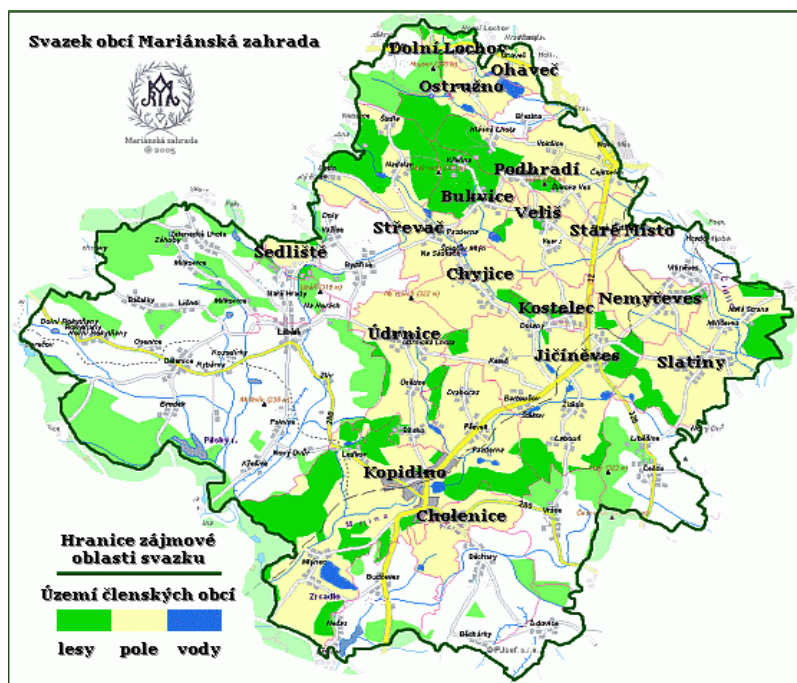
Ve směru jih-sever je nejlépe zřejmá charakteristická členitost krajiny Mariánské zahrady. Na jihu zasahuje do Středolabské tabule, odtud se terén výrazně zvedá a přechází do Jičínské pahorkatiny až k jejímu nejvyššímu území, kterým je zde Velišský hřbet se svými dvěma vrchy – krajinnými dominantami okolí, Velišem a Loretou - a za nimi terén opět rázně klesá do údolu jičínské kotliny. Předěl Středolabské tabule a Jičínské kotliny je velmi výrazný na Libáňsku, naproti tomu na Kopidlensku, kde území formovala od severu přitékající Mrlina, je pozvolnější. Vlastní reliéf území je ve své střední části tvořen k jihu a jihovýchodu ukloněnými plošinami s mělkými údolími svahových potoků. Ve vyšších polohách se dochovaly původní listnaté a smíšené lesy. V oblasti se nachází řada významných krajinných prvků (11) a přírodních památek (6), rovněž i místa výskytu vzácných rostlin a živočichů. Nejvýraznějšími toky jsou Cidlina, Mrlina a Bystřice. U všech tří dochází k charakteristické změně směrování toku - v počátku sledují směr tzv. lužické poruchy, tj. tečou od severozápadu k jihovýchodu, poté se však stáčí k jihu a jihozápadu, tj. do oblasti Poděbradska a Nymburska.

Právě směrování vodotečí do středních Čech bylo v době formování českého státu plně využito při utváření cestní sítě v oblasti a vzniku jejích páteřních komunikací. Údolím Bystřice proto mohla být ústrojně trasována nejvýznamnější historická spojnice mezi Prahou a Jičínskem (Praha-Lysá n/Labem-Dětenice-Staré Hrady-Veliš-Jičín a dále pak Podkrkonoší). Podle archeologických nálezů lze její existenci doložit již k závěru 10.století. Druhým nástupním prostorem ze středních Čech na Jičínsko byla niva Mrliny, oproti předešlé příhodnější svou šíří i

pozvolností terénu. Tisíciletým vývojem cestní sítě a dopravního systému v Čechách vznikla ve sledovaném území ojedinělá situace. Původní spojení s Prahou postupně ztrácelo na významu. Jeho funkci přebraly dvě komunikační tepny (Praha/Mladá Boleslav/Liberec a Praha/Poděbrady/Hradec Králové), ze kterých jsou teprve trasovány „nové“ komunikační osy Jičínska. V průběhu 20.století úsek Dětenice – Praha dokonale vymizel z cestní sítě. Rozšíření vojenského prostoru Milovice pak způsobilo ve svých důsledcích úplný zánik historické komunikační linie. Výsledkem je stav, který má jisté znaky paradoxu - čím blíže k Praze, tím blíže k periférii; čím dále od Prahy (čím blíže k Jičínu), tím blíže ke komunikačnímu uzlu a centrální oblasti. Lze tu tedy mluvit o vzniku vnitrozemské periferie stojící na okraji významnějších a frekventovanějších oblastí, na severu ležících, která je přitom blokována vůči pražské, centrální zóně na jihovýchodě. S tím souvisí řada sociokulturních i ekonomických problémů, na druhé straně zřejmě i rozvojových příležitostí.

Obr. 14

Hranice zájmové oblasti svazku obcí Mariánská zahrada

www.marianskazahrada.cz

5.2.3 Cíle projektu Svazek obcí Mariánská zahrada³⁴

1. Udržení, obnova a rozvoj místních kulturních a společenských tradic, životního stylu, pospolitosti venkovského obyvatelstva a vědomí vlastní zodpovědnosti za obnovu a rozvoj obcí.
2. Sociální a ekonomický rozvoj obcí při užívání místních hmotných zdrojů a zaměstnanosti místního obyvatelstva.
3. Revitalizace vlastního obrazu obcí, jejich sepětí s barokně komponovanou krajinou na základě historického potenciálu.
4. Úprava a čistota veřejných prostorů a staveb, zlepšování občanské vybavenosti a technické infrastruktury včetně technických zařízení pro ochranu životního prostředí.
5. Výměna zkušeností z realizace rozvoje členských obcí a formulování společných stanovisek k jednotlivým oblastem rozvoje venkova.
6. Spolupráce se všemi subjekty, které pozitivně působí na rozvoj venkova.
7. Operativní předávání informací o dění při rozvoji venkova u nás i v zahraničí.
8. Koordinace obecních územních plánů a územního plánování v regionálním měřítku.
9. Koordinace významných investičních akcí v zájmovém území.
10. Sledování zájmů a činností místních samospráv a společné ovlivňování státní správy v zájmovém území.
11. Spolupráce s obdobnými subjekty v zahraničí.
12. Propagace svazku obcí MZ a jeho zájmového území

Po přečtení a zamyšlení se nad stanovenými cíli obou těchto občanských sdružení lze snadno vyvodit, že podstata jejich vzniku je téměř totožná. Obě tyto sdružení chtějí především propagovat území, na kterém se nacházejí a přilákat právě do této oblasti co nejvíce turistů. Jejich snahou je, co nejvíce zlepšit nabídku pro cestovní ruch na jejich území a také své území co nejlépe propagovat jak pro domácí, tak pro zahraniční turisty. Obce sdružující se v obou těchto sdruženích poskytují účastníkům CR určitou nabídku. Tato nabídka může sloužit jako konkurence Českému ráji, avšak také velice odlehčuje danému území. Nabízí větší

³⁴ Stanovy Svazku obcí Mariánská zahrada, 2004

rozptýl jak památek, tak i služeb spojených s CR (ubytování, stravování aj.) Ve svých propagačních materiálech se často představují jako „klidné místo mimo frekventovaná turistická střediska“ s bezproblémovou dostupností těchto středisek. Jsou zde také mírnější pravidla pro budování další infrastruktury, jelikož toto území již není pod správou CHKO Český ráj.

5.2.4 SWOT analýza Sdružení obcí Mariánská zahrada

Dobrovolný svazek obcí Mariánská zahrada si nechala v roce 2005 vytvořit SWOT analýzu samostatnou marketingovou analýzu pro rozvoj CR.

SILNÉ STRÁNKY
<p>Kvalitní zdravé venkovské životní prostředí Příjemné přírodní podmínky a krajinný reliéf Bohatá společenská a kulturní historie – církevní a světské stavby Historické dědictví barokní komponované krajiny na Schlikovském panství Klidné prostředí bez vysoké frekvence turistů Loreta a další tři barokní kaple součástí umělecké krajinné kompozice Místa s krásným výhledem a rozhledem po krajině Místní tradiční atraktivní společenské akce (<i>např. Hubertova jízda, Kopidlenský kvítek, ...</i>) Síť dalších značených turistických pěších a cyklistických tras Velké množství světských a církevních vyhlášených kulturních památek - staveb a soch, zejména barokních Atraktivní poloha regionu na trasách Praha – Krkonoše, Praha – Jizerské hory a SRN – Praha a Polsko – Praha Dobrá dostupnost území od Prahy po dálnici D11 a R10 a silnicemi I.třídy Obsluha území letními turistickými autobusy Českého ráje Soustředěný výskyt památných stromů - solitérů Blízké sousedství atraktivního skalního města Prachovské skály Úsek mezinárodní cyklotrasy číslo 14 (<i>Berlín-Vídeň</i>) vyznačen v terénu i na mapách Nová služba Českých drah – půjčovna kol na nádraží v Jičíně (<i>s možností vrácení v jiné stanici</i>) Z administrativního hlediska součást vřhláského turistického regionu Český ráj Sportovní letiště ve Vokšicích Dobrá nabídka středních škol v Královéhradeckém kraji se zaměřením na cestovní ruch</p>
SLABÉ STRÁNKY
<p>Prakticky žádná ubytovací zařízení pro volný cestovní ruch Omezené možnosti koupání - letní rekreace u vody Velmi málo stravovacích zařízení Nedostatek veřejných WC Nerozvinutá další turistická infrastruktura - žádná odpočívadla, stánky s občerstvením, servis Necitlivé vedení vzdušných elektrických kabelů v centrech obcí, zejména u památkových objektů Hospody orientované sortimentem a provozní dobou pouze na místní zákazníky Málo cyklotras v jižní části SO MZ (<i>oproti severní – orientace na Prachovské skály a Jičín</i>) Omezené podmínky pro zimní turistickou sezónu Žádná zařízení doplňkové turistické infrastruktury (<i>náhradní program v případě špatného počasí</i>) Žádné informace o území SO MZ v IC Jičín Celostátně nízké průměrné mzdy zaměstnanců v pohostinství a ubytování Prostorové konflikty mezi zemědělskou velkovýrobou a potenciálem pro cestovní ruch – zápach v širokém okolí velkovýkrmů vepřů, absence starých polních cest, Neprostupnost krajiny, obtížné propojení atraktivních prvků, některé památky zcela bez přístupu</p>

Komentář:

Silné stránky, které jsou v této analýze, vycházejí většinou z blízkosti CHKO Český ráj. Úředníci, kteří jsou zodpovědní za rozvoj cestovního ruchu v obcích soustředících se v tomto sdružení si velice dobře uvědomují výhody geografické polohy v turistickém regionu Český ráj. Těží z jeho dopravní infrastruktury a samozřejmě upozorňují na snadnou dostupnost Českého ráje ze svého území. Za další výhodu považují především klidné prostředí, které je mimo hlavní cíle všech turistů, avšak jak již bylo řečeno, je v blízkosti všech těchto cílů.

Slabé stránky vycházejí především z nedostatku stravovacích a ubytovacích služeb na tomto území. Na tomto území zásadně chybí odborně připravená pracovní síla. Je nutné přilákat na toto území podnikavé manažery s jazykovými schopnostmi, kteří by novými nápady zatraktivnily tuto oblast. Jak již bylo dříve analyzováno, tyto služby se v okrese Jičín koncentrují především v oblasti Českého ráje. Ostatní části okresu Jičín, proto mají oproti Českému ráji velkou nevýhodu. Tato nevýhoda je znát i například z pohledu vedených cyklotras na území svazku obcí Mariánská zahrada. Zatímco severní část ještě stále těží z blízkosti Prachovských skal a samotného okresního města Jičín, jižní část trpí nedostatkem cyklotras. Tak je tomu i v nabídce ostatních služeb spojených s přilákáním turistů.

PŘÍLEŽITOSTI

Stále se zvyšující obliba cykloturistiky
 Stoupající obliba venkovské dovolené – zdravý způsob života
 Rozvoj venkovské turistiky postupnými malými kroky, které nenaruší lokální strukturu “skokem”
 Využití všech dostupných možností pro vybudování ubytovacích kapacit v obcích MZ – novou výstavbou, rekonstrukcí opuštěných objektů a nabídkou ubytování v soukromí
 Zřízení lokálních tematických, naučných, vyhlídkových cyklotras a pěších tras – okruhů
 Krajská grantová podpora projektu Medializace turistických cílů v území MZ prostřednictvím propagační a informační kampaně
 Obory, lovecké revíry, myslivecké aktivity využitelné pro cestovní ruch
 Využití stávajících objektů pro zřízení služeb a občerstvení pro cykloturisty (*např. v Ketni na trase 14 opuštěný obchod*)
 Vyznačení nových cyklistických propojení – cyklotras
 Schopnost cestovního ruchu zaměstnat i méně kvalifikovanou pracovní sílu
 Koordinované pořádání varhanních koncertů a hudebních slavností na mnoha místech turistické oblasti
 Využití historického kulturního dědictví pro zvýšení atraktivity území a pro tvorbu turistických produktů
 Nabídka přenocování a delších pobytů transitním turistům a příležitostným návštěvníkům
 Rozvoj „mimoturistických“ aktivit - doplňkový či náhradní program v případě nepříznivého počasí (*disko, hvězdárna, střelnice, krytá jízďárna, . . .*)
 Možnosti rodinného podnikání a více příležitostí pro uplatnění žen ve venkovské turistice
 Využití skutečnosti, že na ubytování v soukromí a služby typu Bed&Breakfast jsou jednodušší hygienické požadavky než na provozovny komplexních stravovacích služeb (*vhodné zejména pro začínající podnikatele*)
 Uplatnění rodinných turistických her (*pasy, razítka, bonusy, slevy, . . .*)
 Vyznačení v terénu (zejména na křižovatkách) a v mapách těch cyklotras, které jsou cyklisty přirozeně využívány
 Vybudování nenáročných, i sezónních, odpočívadel a stánků s občerstvením na místech atraktivních rozhledů po krajině
 Rozšíření produkce a širší uplatnění ovocných vín z Kopidlna
 Vznik propojené sítě více IC v území MZ
 Revitalizace rybníků jako krajinných a rekreačních prvků
 Zřízení expozice zemědělského muzea ve Střeveči, s aktivními programy typu „Od zrna až po vlastní chléb“
 Zřízení školícího centra pro podnikání, management a marketing v cestovním ruchu nebo speciálně pro venkovskou turistiku (*postupně bakalářské studium na vznikající vysoké škole v Jičíně, spolupráce SUHK?*)
 Dobrá dostupnost sousedních atraktivních turistických destinací ze základny v MZ
 Vybudování cyklistických greenways podle kritérií Nadace Partnerství
 Cílená podpora rozvoje domácího cestovního ruchu ze strany agentury CzechTourism (od 2005)
 Produkt „Birdwatching“ na vhodných rybnících (*=pozorování hnízdišť ptáků s průvodcem*)
 Využití turistické atraktivity zámku a pivovaru v Dětenicích pro vlastní propagaci MZ v místě koncentrace turistů
 Ponechání nižší, 5% sazby DPH pro ubytovací zařízení
 Obnova produkce pivovaru ve Vokšicích
 Využití výrobků ovocného lihovaru v Česově, i ve spolupráci s jinými místními turistickými produkty
 Rozšíření provozu letiště Vokšice na dopravní a celoroční

Komentář:

Příležitosti rozvoje cestovního ruchu v občanském sdružení Mariánská zahrada jsou především ve zvyšující se oblibě cykloturistiky. Jedná se o výstavbu nových cyklotras, a také zajištění dostatečných služeb pro turisty, kteří se rozhodnou trávit dovolenou právě tímto způsobem. Jedná se o služby především stravovací (zřízení služeb občerstvení atd.), další důležitou příležitostí je využití všech dostupných prostředků k medializaci tohoto území, k jeho propagaci a nabídnutí jak domácím, tak zahraničním turistům. Je ovšem také velice důležité nadále zlepšovat provázanost se samotným Českým rájem, jelikož jeho blízkost spolu se zlepšenými podmínkami na území obcí sdružujících se v tomto svazku obcí přiláká velké množství návštěvníků. Dále je třeba využít výhod, které vyplývají z různé činnosti v obcích sdružených v Mariánské zahradě, např. rozšíření

produkce a větší uplatnění ovocných vín z kopidlenska, či lepší využití současné oblíbenosti zámku a pivovaru v Dětenicích. Příležitostí k rozvoji CR na tomto území lze najít dostatek, avšak je velice důležité neustále při jejich využívání myslet na blízkosti CHKO Český ráj. S nabídkou přírodních a kulturních turistických atraktivit se území slučující se ve sdružení obcí Mariánská zahrada nemůže rovnat s Českým rájem. Při vhodném využití příležitostí však nejen, že přiláká turisty na své území, ale také odlehčí přetíženému Českému ráji.

OHROŽENÍ
<p>Devastace přírody a památek, na nichž je postavena atraktivita turistické oblasti – vandalismus, nedostatek finančních zdrojů vlastníků</p> <p>Přílišná obava místních obyvatel z negativních doprovodných efektů souvisejících s turistikou</p> <p>Ohrožená statika nejvýznamnější stavby MZ Lorety vinou starého čedičového lomu</p> <p>Neznalost místních obyvatel o možnostech rozvoje venkovské turistiky, z toho vyplývající představy o potenciálu v cestovním ruchu (<i>např. levné turistické ubytovny</i>)</p> <p>Okrajová poloha v rámci turistického regionu Český ráj, v rámci Královéhradeckého kraje</p> <p>Zvýšená podnikatelská rizika v počátečním období vytváření turistické nabídky</p> <p>Sezónní charakter venkovské turistiky – převaha letních aktivit</p> <p>Omezení rekreačního využití rybníků, vyhlášených jako přírodní památky, významné krajinné prvky a součást Ptačí rezervace Natura 2000</p> <p>Odmítání rozvoje cestovního ruchu na základě špatných zkušeností z Dětenic – exploatace místních zdrojů bez ohledu na postoj místních obyvatel a připravenost veřejné správy obce</p> <p>Kriminalita v turistických centrech, vykrádání aut a rekreačních objektů</p> <p>Vysoké ceny služeb, neodpovídající jejich kvalitě</p> <p>Nízká míra využití stávající lůžkové kapacity v kraji (<i>Krkonoše</i>) může ohrozit podporu výstavby nových ubytovacích zařízení v jiných oblastech a zónách Královéhradeckého kraje</p> <p>Transitní „neturistické“ území mezi Středními Čechami a Českým rájem</p> <p>Příliš velká konkurence tradičních turistických destinací v kraji</p> <p>Uplatňování praktik „šedé ekonomiky“ – tj. zkreslování skutečného počtu turistů a návštěvníků</p> <p>Vytváření image levné turistické oblasti</p> <p>Možné konflikty v terénu mezi pěšími a cykloturisty</p> <p>Nesoulad mezi značením některých cyklotras v mapách a v terénu – mapy předbíhají skutečnost</p>

Komentář:

Ohrožení rozvoje CR může být také velké množství. Velkou chybou by bylo příliš velká závislost na Českém ráji. Mariánská zahrada, jak již bylo dříve uvedeno, musí využívat blízkosti této lokality, ale musí též sama vyvíjet aktivity pro to, aby měla turistům také sama co nabídnout. Dalším velkým nebezpečím je devastace přírody a špatný stav některých památek nacházejících se na tomto území. Hraje zde také strach místních obyvatel z vandalismu a ze zvýšené kriminality vyplývající ze zvýšeného zájmu o dané území.

Zhodnocení SWOT analýzy rozvoje cestovního ruchu v Mariánské zahradě

Mariánská zahrada má dobrý potenciál k tomu, aby přilákala turisty na své území. Je třeba, aby projekty na podporu cestovního ruchu vycházely z blízkosti turisticky atraktivních lokalit. Je třeba neustále pracovat na nabídce služeb spojených s CR a hlavně na propagaci území a atraktivit, které toto území nabízí.

5.2.5 Návrhy projektů³⁵

1) Obnova prvků barokní krajinné kompozice Mariánská zahrada

- záchrana a obnova barokních lesních kaplí
- obnova původních prvků a realizace nových obrazů v krajině Mariánské zahrady
- revitalizace, rekonstrukce a opravy historických staveb, soch a památníků

2) Trasy turistické oblasti Mariánská zahrada

- zřízení velkého a malého turistického okruhu Mariánská zahrada
- naučné, tématické nebo vyhlídkové trasy turistické oblasti Mariánská zahrada
- zelené cyklostezky – Greenways

3) Turistická infrastruktura Mariánské zahrady

- vybavenost pro cykloturistiku
- podpora budování ubytovacích a stravovacích kapacit
- informační centra

4) Turistické produkty Mariánské zahrady

- Místní produkce
- Letní pobyty u vody
- Hudební slavnosti v Mariánské zahradě
- Muzeum a galerie Mariánské zahrady
- Zvonice a zvoničky Mariánské zahrady

³⁵ Marketingová studie rozvoje CR turistické oblasti Mariánská zahrada

Zdroje pro realizaci rozvojových projektů CR turistické oblasti Mariánská zahrada se budou muset hledat v rozpočtech jednotlivých obcí a měst TO MZ, v účelových rozvojových fondech Svazku obcí Mariánská zahrada. Dále v komerční sféře – u podnikatelů a formou bankovních úvěrů, a v dotačních a grantových titulech.

Projekty, které se budou rozvíjet ve venkovském prostředí obcí Sdružení obcí Mariánská zahrada mohou v období 2007 – 2013 počítat také se zdroji z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) prostřednictvím místní akční skupiny (MAS) LEADER, která v regionu vznikla v roce 2005.

Cílem této iniciativy podle směrnice Evropské komise v roce 2000 je povzbuzovat ty, kteří působí na venkově, aby se zamýšleli nad dlouhodobým potenciálem svých oblastí a podporovat zavádění integrovaných, vysoce kvalitních a regionálních strategií pro trvale udržitelný rozvoj s cílem vyzkoušet nové způsoby

- Podpory přírodního a kulturního dědictví
- Upevnění ekonomického prostředí s příspěvkem k tvorbě pracovních míst
- Zlepšení organizačních schopností komunity

Pro každou ze 4 programových oblastí rozvoje CR turistické oblasti Mariánská zahrada lze najít potencionální dotační tituly, které by mohly pomoci se spolufinancováním rozvojových projektů. Jedná se většinou o grantová schémata Královéhradeckého kraje na podporu vybraných opatření Programu rozvoje kraje.

5.2.6 Marketing a propagace CR ve Svazku obcí Mariánská zahrada

V roce 2006 byly uděleny granty na podporu medializace turistické oblasti Mariánská zahrada prostřednictvím propagačních a informačních kampaní. Několik málo zařízení CR si v této turistické oblasti zařizují propagaci samy. Jedná se o zařízení cestovního ruchu, která si již získala velmi dobré jméno nejen na území tohoto regionu. Jsou to stravovací zařízení Kovárna Bukvice a zámek Dětenice. Pro ostatní zařízení nemohl v minulosti žádný komplexní marketing či společná propagace existovat, protože tato oblast na okraji Českého ráje neprodávala svůj konkurenceschopný územní potenciál na turistickém trhu.

Jsou sdružení Český ráj (zejména za účelem odlehčení přetíženého území CHKO Český ráj) a také Krajský úřad Královehradeckého kraje. Sdružení Český ráj připravuje prezentace a propagační akce pro celý turistický region Český ráj. Krajský úřad zase prezentuje turistické produkty na domácích a zahraničních veletrzích a výstavách ČR. Dále je třeba velice těsně spolupracovat s agenturou CzechTourism. Tato agentura na stránkách www.czechtourism.cz velice dobře prezentuje jednotlivé produkty ČR.

6. VYUŽITÍ VE VÝUCE

6.1 Terénní cvičení „TOULKY ČESKÝM RÁJEM“

6.1.1 Vymezení terénního cvičení

Jedná se o pětidenní terénní cvičení určené pro žáky 9. tříd základních škol. Doba konání je přelom dubna až května. Je určeno především pro školy, nacházející se na území okresu Jičín.

6.1.2 Organizace terénního cvičení

Existují dvě varianty řešení organizace tohoto terénního cvičení.

- 1) Žáci budou bydlet doma a každý den se budou podnikat autobusem výlety do lokalit, které jsou na plánu terénního cvičení.
- 2) Bude zajištěno ubytování v turistické ubytovně poblíž CHKO Český ráj. Podle polohy ubytovny bude řešeno, jaké výlety budou pěší a jaké autobusem.

Zvolená varianta záleží na dohodě s rodiči a na výši předem kalkulovaných nákladů.

6.1.3 Cíle terénního cvičení

Hlavním cílem tohoto terénního cvičení je, seznámit žáky s krásami přírody, které se nacházejí v jejich blízkém okolí, ale také s nebezpečími, které tyto krásy ohrožují. Naučit děti samostatně přemýšlet o problémech a kriticky hodnotit různé varianty jejich řešení. Dalším cílem je, seznámit žáky s různými částmi regionu Český ráj, jak s CHKO Český ráj, tak s turisticky méně využívanými lokalitami. Žáci by měli zapojit své tvořivé myšlení při úkolech, které jim budou zadávány.

6.1.4 Obsah terénního cvičení

1. den – PRACHOVSKÉ SKALY – žáci za doprovodu odborníka na geologii a pracovníka přírodní rezervace Prachovské skály, „projdou velký okruh“. Vyslechnou přednášku o geologických zajímavostech a rozmanitosti skalních útvarů. Získají informace o působení různých druhů erozí a činnosti člověka na zdejší krajinu. Seznámí se s nejzajímavějšími místy Prachovských skal. Úkolem dětí bude, vytvořit náčrt krajiny (na jedné z vybraných vyhlídek) a navrhnout opatření, kterým by se reguloval počet turistů v této oblasti a zabránilo se ničení

skal a skalních útvarů. Na konci této procházky proběhne zhodnocení návrhů a diskuze o jejich uplatnění.

2. den – MARIÁNSKÁ ZAHRADA – tento den bude věnován návštěvě Kopidlna a zámku a pivovaru v Dětenicích. V Kopidlně bude děti čekat beseda se starostou této obce. Získají nové informace o činnosti Svazku obcí Mariánská zahrada a jejich cílech. V Dětenicích bude žáky čekat prohlídka zámku a pivovaru s průvodcem. Ve skupinách po třech zkusí vymyslet a navrhnout zlepšovací návrhy pro přilákání turistů na toto území. Tyto návrhy poté budou předány představitelům Svazku obcí Mariánská zahrada.

3. den – MNICHOVOHRADIŠTSKO A TURNOVSKO – žáky čeká nejprve návštěva Drábských světniček a Valečova. V Drábských světničkách opět budou mít za úkol vytvořit náčrt krajiny. Poté bude následovat přesun do Turnova a odtud pěší výlet na Hrubou skálu. Zde po prohlídce zdejších atraktivit bude následovat skupinová diskuze, v níž se tyto dvě oblasti budou porovnávat z hlediska centrálních a periferních oblastí regionu Český ráj. Žáci se pokusí samostatně přijít na to, jaký je rozdíl mezi těmito dvěma oblastmi, a to jak podle geografické polohy, tak z hlediska poskytovaných služeb v ČR.

4. den – VALDŠTEJNOVA ZAHRADA – den začne návštěvou MIC v Jičíně, a diskuzí s odborníkem o problému přilákání turistů na území Svazku obcí Valdštejnova zahrada a také o propojenosti tohoto svazku obcí se samotným CHKO Český ráj. Poté následuje pěší výstup na vrch Veliš. Zde bude opět následovat náčrt krajiny a jednoduchý poznávací test. Žáci budou muset při pohledu na Jičín identifikovat jasně viditelné body a poznat, o jaké místo či budovu se jedná. Ověří si tak orientaci ve městě, ve kterém žijí, či ve kterém navštěvují základní školu.

5. den – JIČÍN – během dopoledne čeká žáky krátká procházka Jičínem, návštěva Valtické brány, procházka lipovou alejí až k Valdštejské lodžii. Zde se žáci pokusí vymyslet, jak využít tuto krásnou stavbu k rozvoji cestovního ruchu a k přilákání turistů. Poté přesun na vrch Zebín. Zde si žáci vezmou všechny náčrty krajiny a porovnají je mezi sebou a také s pohledem na krajinu, která se jim objeví

při pohledu z tohoto vrchu. Proběhne debata o tom, jak působení člověka ovlivňuje krajinu, který zásah člověka do přírody může být prospěšný, a který naopak devastující. Poté bude procházka pokračovat přes vrch Čeřovka do Jičína, kde bude oficiálně ukončena.

6.2 Využití tématu ve výuce pomocí projektů

Úkoly, které byly v terénním cvičení zadávány v jednotlivých dnech, by se po důkladnějším propracování daly též využít jako návrhy projektů, které by žáci dlouhodoběji řešili. Výsledky těchto projektů by pak byly zcela jistě kvalitnější, jelikož by na ně měli žáci mnohem více času než při terénním cvičení. Jedním z projektů by například mohl být: Budoucí využití Valdštejnovy lodžie, Návrh zatraktivnění území Svazku obcí Mariánská zahrada, atd.

6.3 Využití tématu ve výkladu

Pokud je jako forma výuky zvolen výklad, je možno toto téma uvádět, například pomocí prezentací, či například pomocí různých videonahrávek. O území Českého ráje bylo natočeno velké množství televizních pořadů, a i ty by se daly vhodně ve výuce využít. Toto téma je zajímavé především pro žáky, kteří v blízkosti Českého ráje žijí. Je velice důležité, aby si k této své domovské krajině vytvořili pozitivní vztah a dokázali ocenit jeho jedinečnost a krásu. Je také velice důležité, naučit žáky přemýšlet o problémech a potenciálu této části ČR, ve které žijí.

7. ZÁVĚR

V této části diplomové práce jsem se pokusil komplexně zhodnotit stávající cestovní ruch v Českém ráji a jeho přilehlých oblastech, především na území okresu Jičín a také potenciál jeho dalšího rozvoje. Vycházel jsem jednak ze zjištěných poznatků, a jednak ze svých vlastních poznatků, postojů a dojmů.

Český ráj patří k největším pokladům jak přírodním, tak kulturním, které se vyskytují na území České republiky. Stal se jedním z hlavních cílů turistů jak domácích, tak z celého světa. Jeho věhlasu bezesporu pomohlo zařazení tohoto území do seznamu geoparků UNESCO.

Tento region nabízí velké množství zajímavých příležitostí pro všechny formy CR. Na své si přijdou zájemci o rekreační CR, jímž je zde k dispozici velké množství koupališť, rybníků a kempů. Turisté zajímající se o kulturní či poznávací CR mohou navštívit mnoho kulturních památek nalézajících se na tomto území. Velice dobré jsou zde podmínky pro sportovní CR. K zvláště vyhledávaným místům patří například Prachovské skály, které jsou rájem pro horolezce. V posledních letech prožívá obrovský rozvoj především cykloturistika, a také pěší turistika. Vzniká velké množství cykloturistických tras a speciálních služeb pro cykloturistiku. V Českém ráji je v současné době hustá síť cykloturistických tras a naučných stezek. Dalším hitem CR je tzv. chataření a chalupaření, kterému se v tomto regionu velice daří.

V souvislosti s nárůstem cestovního ruchu však dochází k devastaci přírodního prostředí (drolení skal, sešlapávání chráněných lužních území apod.), a proto je nezbytné dbát na dodržování předpisů v této oblasti.

Hodnotíme-li dopravní dostupnost Českého ráje a jeho přilehlých oblastí zjistíme, že situace je v tomto předpokladu rozvoje CR velmi dobrá. Celý turistický region Český ráj disponuje poměrně hustou silniční sítí, která zaručuje velmi dobré propojení s velkými městy ČR (např. Praha, Mladá Boleslav, Hradec Králové atd.) Toto území má tranzitní význam (dochází zde především k přesunu obyvatel z Prahy do horských středisek a naopak a z Liberce směrem na Hradec Králové).

Tím se také zvyšuje vytíženost dopravní sítě na tomto území, což vede i k zatěžování životního prostředí. Nalezneme zde však i mnoho problémů, počínaje špatnou kvalitou vozovek a konče nevystavěnými obchvaty kolem mnohých obcí. Velkým problémem je a bezesporu v budoucnu ještě i bude výstavba komunikace dálničního typu R 35. U železniční dopravy je to pak také poměrně pomalá přeprava v porovnání s jinými druhy přepravy a kvalita cestování rozhodně zaostává za standardem vyspělých zemí. Z hlediska zahraniční turistiky má největší význam přeprava osobními automobily. Proto je nutné zkvalitnit stav vozovek. Velkým kladem pro rozvoj CR je provoz sezónních turistických autobusů.

Důležitým faktorem související s rozvojem cestovního ruchu v Českém ráji a jeho přilehlých oblastech je i kvalitní poskytování služeb návštěvníkovi prostřednictvím příslušné materiálně technické základny (ubytovací a stravovací služby). V této oblasti jsou na vysoké úrovni především centrální oblasti Českého ráje, tj. Turnovsko a Jičínsko. I zde se však nachází řada problémů. Tyto problémy tvoří například mnohdy méně kvalitní služby, než jaké návštěvník požaduje, či „přemrštěné“ ceny, které si často průměrný občan ČR nemůže z finančních důvodů dovolit. Tyto ceny jsou přijatelné pro zahraniční turisty a pro lidi s dostatečným finančním zázemím. Velkým kladem z pohledu cen je odstranění tzv. dvojitého cen, (tj. odlišných cen pro zahraniční a domácí účastníky CR). Při pohledu na přilehlé oblasti Českého ráje vidíme, že situace je mnohem horší. Tyto oblasti velice málo využívají svého potenciálu. Je zde nedostatek jak ubytovacích, tak stravovacích možností a především velmi málo odborně vzdělaných pracovníků.

V posledních letech se však situace vyvíjí lépe. Vznikají nejrůznější svazky obcí, které se věnují propagaci svého území jak pro domácí cestovní ruch, tak pro zahraniční. Tyto Svazky obcí si nechávají vyhotovit odborné dlouhodobé strategie vývoje CR pro jejich území a snaží se řídit podle těchto strategií a nabídnout turistům co největší možnou nabídku krás a výhod svého území. Zlepšila se především propagace tohoto území. Tato území však nadále zaostávají v nabídce ubytovacích a stravovacích služeb. Je však vidět velký zájem o zlepšení situace v těchto přilehlých regionech.

Zviditelnění těchto regionů není kladem pouze pro samotné regiony, ale také pro samotný Český ráj. Jelikož nápor turistů do tohoto regionu neustále roste, je třeba rozmělnovat zájem turistů i na jiné regiony, které by Českému ráji pomohly toto obrovské množství turistů zvládnout. To se zatím příliš nedaří, ale pokud tyto regiony budou pokračovat směrem, kterým vykročily a nadále dobře využívat svůj potenciál, v budoucnu přilákají velké množství zájemců o CR i na své území.

Pokud se zaměřím na didaktický význam tohoto tématu, shledávám, že je velice důležitý především pro žáky, kteří mají nějaký vztah k danému území. Myslím, že řešení problémů, které má toto území, ve školním prostředí velice kladně ovlivní pohled žáků na prostředí, ve kterém žijí. Možností využití ve výuce je několik. Za nejvhodnější považuji terénní cvičení, ve kterém se žáci dozvědí mnoho nových informací o okolí svého bydliště, ale také ho sami navštíví a osobně poznají jeho krásy a tajemství.

Seznam zdrojů:

Knižní zdroje

- Czudek, M.: Geomorfologické členění ČSR. Studia Geographica 23. 1.vyd. Brno, 1972.
- Čech, J.: Malá encyklopedie cestovního ruchu. 1. vyd. Praha. IDEA SERVIS, 1998.
- Hesková, M.: Základní problémy cestovního ruchu. 1. vyd. Praha, VŠE, 1999.
- Hlávka, K.: Prachovské skály – monografie. 1. vyd. Klub českých turistů, Česká grafická unie, Praha, 1948.
- Holeček, M., Mariot, P., Střída, M.: Zeměpis cestovního ruchu. 1. vyd. Praha. Nakladatelství České geografické společnosti s.r.o., 1999.
- Hrala, V.: Geografie cestovního ruchu. 2. vyd. VŠE Praha, 2000.
- Jakubíková, D., Ježek, J., Pavlák, M.: Cestovní ruch. 1. vyd. ZČU Plzeň, 1995.
- Maršáková, M., Wagner, J.: Český ráj. 1.vyd. Pražské tiskárny. Praha, 1953.
- Mirvald, S.: Geografie cestovního ruchu. 3. vyd. ZČU v Plzni, Plzeň, 1996.
- Němčanský, M.: Odvětví cestovního ruchu vybrané kapitoly I.díl. 1.vyd. Slezská univerzita v Opavě. Karviná, 1999.
- Wagner, J.: Jičín. 1. vyd. Odeon, 1979.
- Wagner, J.: Jičín městská památková rezervace, zámek a památky v okolí. 1. vyd. STN, Praha, 1965.
- Wokoun, R., Vystoupil, J.: Geografie cestovního ruchu a rekreace I díl. UJEP v Brně, Praha, 1987.
- Materiály Městského úřadu Jičín
- Materiály Krajského úřadu Královehradeckého kraje
- Materiály ČSÚ Královehradeckého kraje
- Dlouhodobá strategie rozvoje Svazku obcí Mariánská zahrada
- Marketingová studie rozvoje CR v turistické oblasti Mariánská zahrada

Propagační materiály

Městská informační centra (MIC) Jičín

Jičín – Brána do Českého ráje. Země koruny české. ORBIS, Praha, 1996.

Internetové zdroje

OFICIÁLNÍ PORTÁL PRO PODNIKÁNÍ A EXPORT, dostupné na

www.bussinesinfo.cz , aktualizováno 2007

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, dostupné na www.czso.cz, aktualizováno 2007

PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, dostupné na

<http://geoportal.cenia.cz>, aktualizováno 2007

TURISTICKÉ REGIONY ČR, dostupné na www.tourism.cz , aktualizováno 2007

OFICIÁLNÍ STRÁNKY TURISTICKÉHO REGIONU ČESKÝ RÁJ, dostupné na

www.cesky-raj.com, aktualizováno 2007

LIBERECKÝ KRAJ, dostupné na www.libereck-kraj.cz, aktualizováno 2007

KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ, PORTÁL CESTOVNÍHO RUCHU, dostupné na

www.kr-kralovehradecky.cz/cest_ruch/, aktualizováno 2006

ČESKÝ RÁJ, dostupné na http://www.czecot.com/cz/?id_region=10, aktualizováno 2006

ČESKÝ RÁJ, dostupné na <http://www.ceskyraj.holidaytour.cz/cesky-raj/>,

aktualizováno 2007

TURISTICKÉ REGIONY A OBLASTI ČESKÉ REPUBLIKY – REGION ČESKÝ RÁJ

dostupné na http://www.19.oblast.cz/mapa/mapa.phtml?id_objektu=113902,

aktualizováno 2007

GEOPARK ČESKÝ RÁJ, dostupné na <http://www.geoparkceskyraj.cz>,

aktualizováno 2007

PRACHOVSKÉ SKÁLY, dostupné na www.prachovskeskaly.com, aktualizováno

2005

INTERREGION JIČÍN, dostupné na <http://www.interregion.cz/>, aktualizováno 2007

S DRAKEM RVAL SE MICHAL OBČ. SDRUŽ., dostupné na

<http://www.ceskyraj.xf.cz>, aktualizováno 2005

VALDŠTEJNOVA ZAHRADA, dostupné na www.valdstejnovazahrada.cz,

aktualizováno 2006

MARIÁNSKÁ ZAHRADA, dostupné na www.marianskazahrada.cz, aktualizováno

2005

CYKLOTRASY, dostupné na www.cyklotrasy.cz, aktualizováno 2007

HOROLEZECKÝ ODDÍL ŠAKAL, dostupné na <http://sakal.stredozem.cz>,

aktualizováno 2000

ČERBA, O., <http://gis.zcu.cz/studium/dbg2>, aktualizováno 2007

KULTURA, TURYSTYKA, dostupné na <http://www.akt.art.pl>, aktualizováno 2000

FYZICKÁ GEROGRAFIE ČESKÉ REPUBLIKY, dostupné na

http://www.herber.kvalitne.cz/FG_CR/index.html, aktualizováno 2006

AGENTURA DHV, dostupné na www.dhv.cz, aktualizováno 2007

Seznam příloh:

Příloha 1. Regiony cestovního ruchu v České republice

Příloha 2. Region Český ráj

Příloha 3. Geopark Český ráj

Příloha 4. Evropské geoparky

Příloha 5. CHKO Český ráj

Příloha 6. Mapa dopravní dostupnosti Prachovských skal

Příloha 7. Mapa sezónních autobusů v Českém ráji

Příloha 8. Cyklotrasy Českým rájem a jeho přilehlými oblastmi v okrese
Jičín

Příloha 9. Možnosti ubytování v CHKO Český ráj a jeho nejbližší
blízkosti

Příloha 10. Sdružení obcí na území okresu Jičín

Příloha 1. Regiony cestovního ruchu v České republice

www.tourism.cz

Příloha 2. Region Český ráj

www.tourism.cz

Příloha 3. Geopark Český ráj

www.geoparkceskyraj.cz

Příloha 4. Evropské geoparky

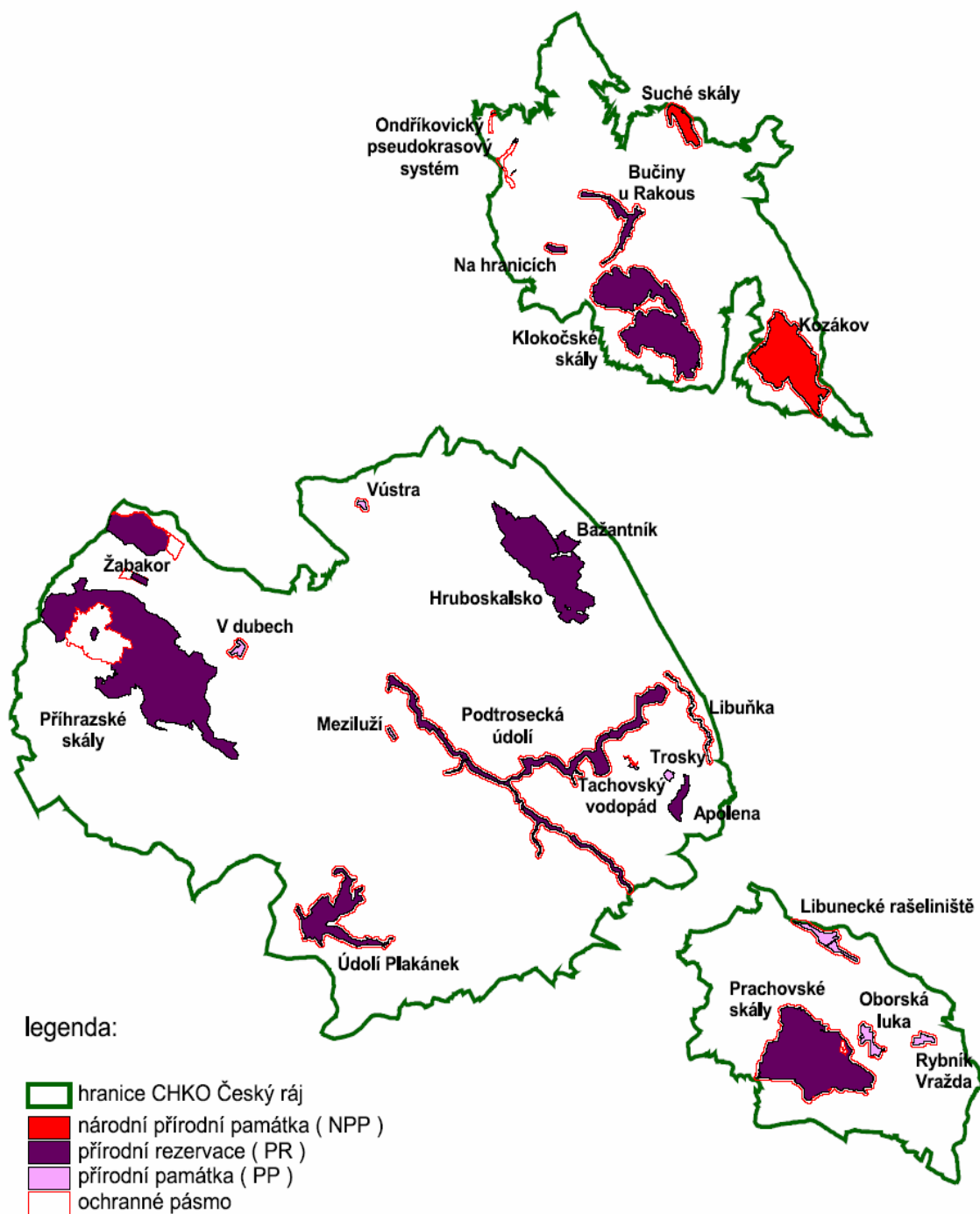
1. Réserve Géologique de Haute – Provence
2. Vulkaneifel European Geopark
3. Petrified Forest of Lesvos
4. Maestrazgo Cultural Park
5. Astoblème Châtaigneraie Limousine Geopark
6. Psiloritis Natural Park
7. Terra Vita Naturpark
8. Copper Coast Geopark
9. Marble arch caves & Cuilcagh Mountain Park
10. Madonie Geopark
11. Rocca di Cerere Geopark
12. Kulturpark Kamptal
13. Naturpark Steirische Eisenwurzen
14. Naturpark Bergstrasse Odenwald
15. North Pennines AONB
16. Abberlay and Malvern Hills Geopark
17. Park Naturel Régional du Luberon
18. North West Highlands
19. Geopark Swabian Albs
20. Geopark Harz Braunschweiger Land Ostfalen Geopark
21. Mecklenburg Ice age Park
22. Hateg Country Dinosaurs Geopark
23. Beigua Geopark
24. Fforest Fawr Geopark
25. Geopark Český ráj

www.geoparkceskyraj.cz

Příloha 5. CHKO Český ráj

Hranice Chráněné krajinné oblasti Český ráj a zvláště chráněných území uvnitř CHKO Český ráj

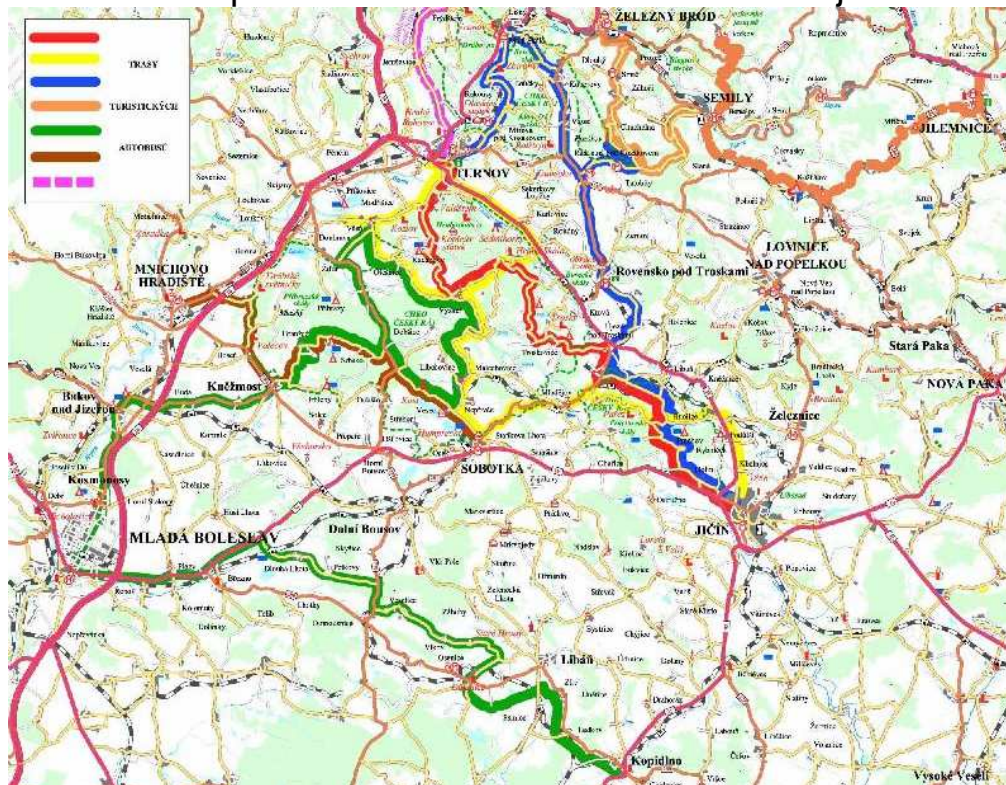

Příloha 6. Mapa dopravní dostupnosti Prachovských skal

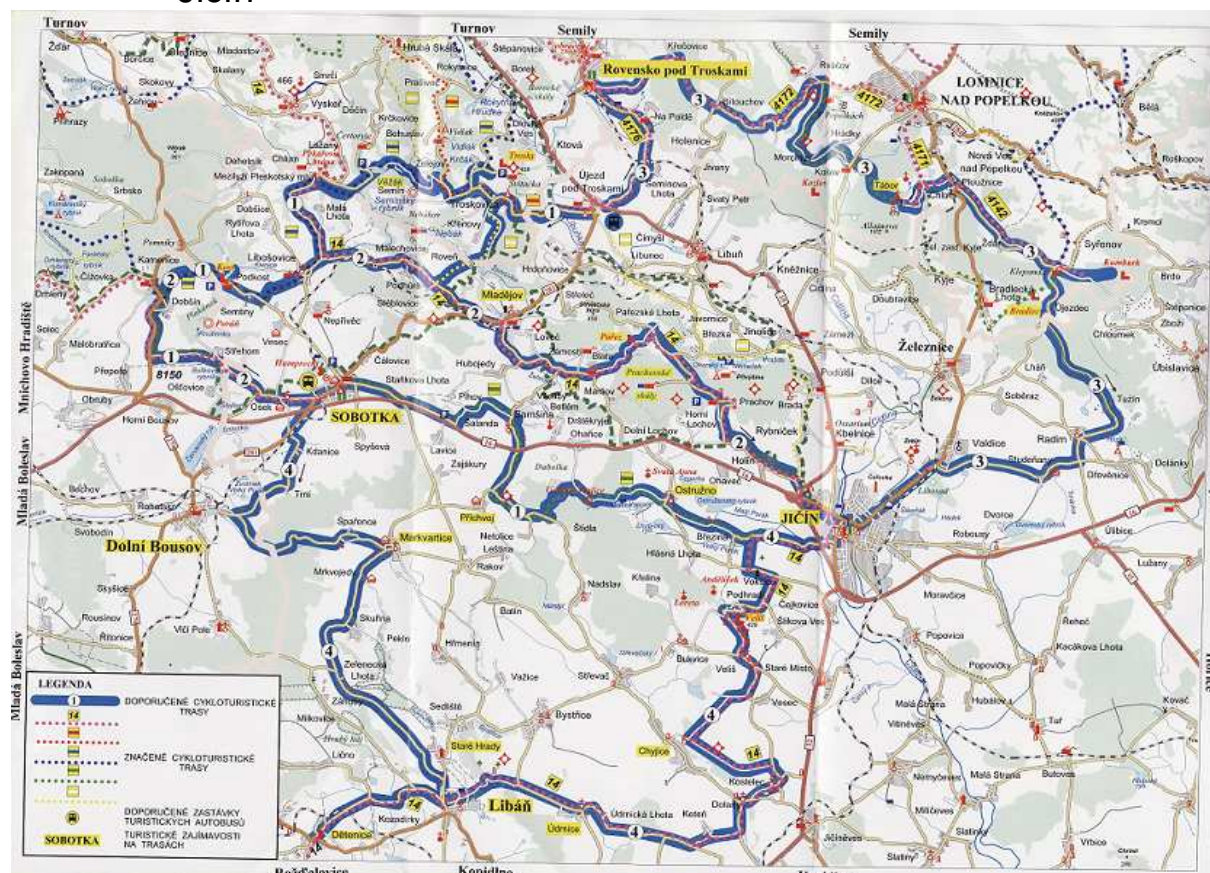

www.prachovskeskaly.com

Příloha 7. Mapa sezónních autobusů v Českém ráji

Příloha 8. Cyklotrasy Českým rájem a jeho přilehlými oblastmi v okrese Jičín

MIC Jičín

Příloha 9. Možnosti ubytování v CHKO Český ráj a jeho nejbližší blízkosti

Hotely v lokalitě Jičínsko			
název	Adresa	Telefon	e-mail
HOTEL ČESKÝ RÁJ	Libošovice 30, 507 44	493 572 263	neuveden
HOTEL HELIKAR	Libošovice 19, Podkost, 507 44	493 571 127	hotel.helika@iol.cz
HOTEL NA BŮROVNĚ	Nádražní 342, Sobotka, 507 43	493 571 519	neuveden
HOTEL ORT	Nepřívěc 18, Mladějov v Čechách, 507 45	493 523 810	hios@cmail.cz
HOTEL PAŘÍŽ	Žižkovo náměstí 3, Jičín, 506 01	493 532 750	neuveden
HOTEL POD ŠIKMOU VĚŽÍ	Horní Lochov 32, Jičín, 506 01	493 533 245	neuveden
HOTEL POŠTA	Sobotka, 507 43	433 571 419	neuveden
HOTEL START	Revoluční 836, Jičín, 506 01	493 523 810	box@hotelstartjc.cz
HOTEL ZÁMEČEK	Brada rybníček, Jičín, 506 01	493 534 912	neuveden
PARKHOTEL SKALNÍ MĚSTO	Pařezská Lhota 34, Jičín, 506 01	493 525 011	parkhotel@iol.cz

Kempy v lokalitě Jičínsko			
název	Adresa	Telefon	e-mail
KEMP RUMCAJS	Koněvova 331, Jičín, 506 01	493 531400	neuveden
AUTOKEMP DOLNÍ KALNÁ	Dolní Kalná, Dolní Kalná, 543 74	499 448 137	neuveden
AUTOKEMP JINOLICE	Jinolice, Jičín 1, 506 01	493 568 935	neuveden
AUTOKEMP LUŽANY	Lužany, Lužany u Jičína, 507 06	493 597 171	neuveden
AUTOKEMP LUŽANY - RESTAURACE	Lužany, Lužany u Jičína, 507 06	493 597 712	neuveden
AUTOKEMPINK S.U.S - RESTAURACE	Dřevěnice, Železnice, 507 13	493 597 447	neuveden
AUTOKEMPINK S.U.S.	Dřevěnice, Železnice, 507 13	493 597 136	neuveden
CAMPING ČESKÝ RÁJ	Kněžnice 4, Libuň, 507 15	493 568 071	neuveden
KEMP JINOLICE	Jinolice, Jičín 1, 506 01	493 591 929	neuveden
KEMP SOBOTKA	Sobotka, Sobotka, 507 43	493 571 742	neuveden

Motely v lokalitě Jičínsko			
název	Adresa	Telefon	e-mail
MOTEL ACHÁT	Žižkova 418, Železnice, 507 13	493 532 932	neuveden
MOTEL ČESKÝ RÁJ	Mladějov, Mladějov v Čechách, 507 45	493 576 348	neuveden
MOTEL CHARLIE	Kovač 16, Jičín 1, 506 01	493 597 571	neuveden
MOTOREST NINA	Lužany 116, Lužany u Jičína, 507 06	493 597 697	neuveden
MOTOREST STARÉ MÍSTO	Staré Místo 16, Jičín, 506 01	493 222 197	neuveden

Penziony v lokalitě Jičínsko			
název	Adresa	Telefon	e-mail
PENSION MÁJA	Vrchovina 1, Nová Paka , 509 01	493 798 540	neuveden
PENZION - RESTAURANT NA RYNEČKU	nám. Svobody 19, Jičín, 506 01	493 534 857	neuveden
PENZION & RESTAURANT VYSKEŘ	Vyskeř 71, Vyskeř, 512 64	481 329 033	penzionvysker@atlas.cz
PENZION ALBRECHT	Revoluční 712, Jičín, 506 01	493 532544	neuveden
PENZION BLATA	Záměstí - Blata 2, Samšina, 507 41	493 576 114	neuveden
PENZION BOHEMIA	Markova 303, Jičín, 506 01	493 535 308	neuveden
PENZION DIANA	Blata 62, Jičín 1, 506 01	493 576 122	neuveden
PENZION HALTUCH	Libošovice 29, Libošovice, 507 44	493 571 287	neuveden
PENZION LIBÁŇ	T. G. Masaryka 96, Libáň, 507 23	493 561 756	neuveden
PENZION LUCIE	Fügnerova 197, Jičín, 507 01	493 531 192	neuveden
PENZION MERTLÍK	Prachov 48, Jičín 1, 506 01	603 205 353	mertlikj@volny.cz
PENZION NOVÁ PAKA	Gebauerova 1133, Nová Paka, 509 01	493 722 840	neuveden
PENZION OLGA	Husova 223, Železnice ,507 13	493 532 494	neuveden
PENZION PICCOLO	Podůlší, Jičín 1, 506 01	493 535 006	piccolo@wo.cz
PENZION PREZIDENT	Soběraz 73, Železnice, 507 13	602 464 183	neuveden
PENZION RIEGER	Komenského 34, Jičín, 507 01	493 535 480	neuveden
PENZION SPORTCENTRUM	Brada 7, Jičín 1, 506 01	493 532 893	neuveden
PENZION TUŽÍN	Tužín, Železnice, 507 13	493 597 304	neuveden
PENZION U ČESKÉ KORUNY	Valdštejnovo náměstí 77, Jičín 1, 506 01	493 531 241	neuveden
PENZION U STÝBLŮ	Karlov 34, Stará Paka, 507 91	493 576 122	neuveden
RODINNÝ PENZION	Dolánky 614, Železnice, 507 13	493 597 709	neuveden

Rekreační zařízení v lokalitě Jičínsko			
název	Adresa	Telefon	e-mail
EDEN JINOLICE	Březka 152, Libuň, 507 15	493 568 930	neuveden
CHATA HOMOLE	Ostružno 57, Jičín 1, 506 01	493 524 516	homole@tiscali.cz
CHATA TUŽÍN	Tužín 11, Železnice, 507 13	493 597 304	chata.tuzin@atlas.cz
REKREAČNÍ STŘEDISKO - PENZION KRYŠOVNA	Prachov, Jičín, 506 01	493 524 616	neuveden
REKREAČNÍ STŘEDISKO CHATA NEBÁKOV	Mladějov, Mladějov v Čechách, 507 45	493 576 133	neuveden
TURISTICKÁ UBYTOVNA	U stadionu 532, Sobotka, 507 43	493 571431	neuveden
UBYTOVNA ZIMNÍ STADION	Kollárova 356, Jičín 1, 506 01	493 531 582	neuveden

www.cesky-raj.com

Příloha 10. Sdružení obcí na území okresu Jičín